

Univerzita Palackého v Olomouci

Filozofická fakulta

Katedra slavistiky

Ruské společenské a kulturní instituce v České republice

Russian social and cultural institutions in the Czech Republic

**Русские общественные и культурные организации в Чешской
Республике**

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: doc. PhDr. Zdeňka Vychodilová, CSc.

Vypracovala: Kateřina Sedláčková

Olomouc

2016

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně a uvedla všechny použité prameny.

V Olomouci, dne 13. 4. 2016

podpis

Děkuji doc. PhDr. Zdeňce Vychodilové, CSc., za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytla. Také bych chtěla poděkovat paní Ljubov Vondrouškové a Mgr. Kateryně Mykhaylové za ochotu a poskytnutí cenných informací.

OBSAH

Úvod	6
1 Definice pojmů	8
1.1 Instituce	8
1.2 Organizace	8
1.2.1 Nestátní nezisková organizace	8
2 Ruská menšina v České republice	11
2.1 Historie	11
2.2 Aktuální stav	14
3 Instituce	15
3.1 Instituce a organizace s celorepublikovou působností	16
3.1.1 Centrum ruské diaspory v České republice (Центр русской диаспоры в Чешской Республике)	16
3.1.2 Česko-ruská společnost (Чешско-русское общество в ЧР)	16
3.1.3 Koordinační rada ruských krajanů v České republice (Координационный совет российских соотечественников в Чехии)	17
3.1.4 Mládežnické sdružení ARTEK (Общество русскоговорящей молодежи артек в Чехии)	18
3.1.5 Oni byli první (Они были первые)	19
3.1.6 Ruská občina (Русская община)	20
3.1.7 Ruské centrum (Русский центр)	20
3.1.8 Rusko-české vědecké a kulturní fórum (Российско-чешский научно-культурный форум)	20
3.1.9 Sdružení krajanů a přátel ruské tradice v ČR, Ruská tradice (Русская традиция)	22
3.1.10 Společnost Mariny Cvětajevové (Общество Марины Цветаевой)	23
3.1.11 Svaz ruskojazyčných spisovatelů v České republice (Союз русскоязычных писателей в Чешской Республике)	23
3.1.12 Všekozácký svaz Českých zemí a Slovenska (Всеказачий союз Чешских земель и Словакии)	24
3.2 Instituce a organizace působící v Praze	26
3.2.1 Bard klub Praha (Бард-клуб Прага)	26
3.2.2 Cennější než perla (Драгоценней жемчуга)	27
3.2.3 Česko-ruský kulturní spolek v Praze (Чешско-русское культурное сообщество в Праге)	28
3.2.4 Obchodně-kulturní centrum ARBAT (Торгово-культурный центр АРБАТ)	28
3.2.5 PRAGmatiki (ПРАГматики)	28
3.2.6 Pražská inspirace (Пражская инспирация)	29

3.2.7	Ruské středisko vědy a kultury v Praze (Российский центр науки и культуры в Праге)	30
3.2.8	Ruský hudební salon (Русский музыкальный салон)	32
3.2.9	Ruský kulturní svaz Praha (Русский культурный союз Прага).....	32
3.2.10	Vyslanecká trojická kozácká stanice v Praze (Казачья Посольская станция Троицкая в Праге)	33
3.3	Instituce a organizace působící v Brně	34
3.3.1	Asociace ruských spolků v České republice (Ассоциация русских обществ в Чешской Республике).....	34
3.3.2	Folklorní sdružení přátel ruské a ukrajinské kultury Sudaruška (Сударушка) 34	
3.3.3	Literární spolek Souznění (Литературное общество Созвучие)	35
3.3.4	Ruské centrum v Brně (Русский центр в городе Брно)	35
3.3.5	Ruské kulturně osvětové sdružení na Moravě (Русское культурно-просветительное общество в Моравии)	36
3.4	Instituce a organizace působící v Ostravě.....	38
3.4.1	Ostravský ruský dům (Остравский русский дом)	38
3.5	Instituce a organizace působící v Plzni	38
3.5.1	Ruské centrum v Plzni (Русский центр в городе Пльзень)	38
3.6	Instituce a organizace působící v Ústí nad Labem.....	38
3.6.1	Oberig (Обериг)	38
3.6.2	OČAG, Sdružení krajanů země Rossijské (ОЧАГ).....	39
3.7	Instituce a organizace působící v Českých Budějovicích	40
3.7.1	Ruský klub (Русский клуб)	40
3.8	Instituce a organizace působící v Hradci Králové	40
3.8.1	Mezinárodní kulturní institut Klíč (Международный культурный институт Ключ).....	40
3.9	Instituce a organizace působící v Teplicích	41
3.9.1	Kovčeg-Archa (Ковчег-Арха)	41
4	Shrnutí	41
	Závěr	44
	Resumé (Резюме).....	47
	Zdroje.....	52
	Příloha.....	55

ÚVOD

Tato bakalářská práce se zabývá, jak je patrné již z názvu, ruskými kulturními a společenskými institucemi působícími na území České republiky. Jedná se o analýzu současného stavu, tedy o ruské organizace, které působí v ČR v dnešní době. Zaměřujeme se na takové organizace, které se jakýmkoliv způsobem zabývají problematikou ruské menšiny v ČR, a které vyvíjejí svou činností vliv na oblast kulturního a společenského života. Jde tedy o činnost spojenou s ruskou kulturou a jejími složkami – hudbou, literaturou, výtvarným uměním, historií, folklórem nebo Ruskem obecně – a s tím související pořádání nejrůznějších akcí, zejména koncertů, výstav, představení, přednášek, konferencí apod. To vše za účelem sdružování samotné ruské minority a také seznámení majoritního obyvatelstva s kulturou menšiny tak, aby nedocházelo ke zbytečným předsudkům, nepochopení nebo xenofobii.

Práce má kompilační charakter. Je rozdělena do čtyř kapitol, jež jsou dále členěny na dílčí podkapitoly. V úplném začátku uvádíme definice pojmů, které se v naší práci často vyskytují, a orientace v nich je důležitá pro srozumitelnost celého textu. Jedná se o termíny: instituce, organizace, nevládní nezisková organizace, obecně prospěšná společnost, sdružení a spolek. Ve druhé kapitole nastíníme historii ruské emigrace do ČR: ve kterých obdobích byl příliv ruských emigrantů nejsilnější, z jakých důvodů opouštěli Rusové své domovy nebo jak je Česká republika přijala. Poté se budeme zabývat aktuálním stavem ruské menšiny v České republice (jak početná je tato minorita, kde se nejvíce soustřeďuje apod.). Ve třetí kapitole, tedy v samotném jádru práce, popíšeme co možná nejvíce organizací v České republice, provozujících svou činnost v kulturní a společenské oblasti, přičemž následně se věnujeme podrobné analýze jednotlivých institucí, včetně detailnějšího popisu jejich činnosti. Za touto stěžejní kapitolou následuje krátké shrnutí celé problematiky. Na závěr práce je vložena příloha, která obsahuje kontaktní údaje na jednotlivé instituce, jež jsou řazeny abecedně.

Jako zdroj informací nám sloužili zejména oficiální webové stránky jednotlivých institucí. U organizací, které své oficiální stránky nemají, byla hlavním zdrojem především publikace *Rossijane v Čechii: včera i segodnja* autora Olega Alborova. Co se týče obecné problematiky historie ruské emigrace do ČR, zde jsme čerpali z knihy *Česko-ruské vztahy v 19. a 20. století* autorů Jana Němečka a Emila Voráčka. Dále pak z rozhovoru Jiřího Justa s Pjotrem Ščedrovickým o osudu ruské emigrace v Československu

před druhou světovou válkou (*Rozhovor o ruské meziválečné emigraci v Československu*), z článku *Osudy ruské emigrace v Československu* autorky Martiny Lustigové a z rozhovoru s Anastázií Kopřivovou, Ljubov Běloševskou a Václavem Veberem v programu ČT24 Historie.cs s názvem *Jiní Rusové*.

Toto téma bakalářské práce jsme zvolili z důvodu osobního zájmu o kulturu a tradice obecně. Ruská kultura je sama o sobě velmi bohatá a proto nás zajímalo, jakým způsobem a v jaké míře ji udržují ruští občané, kteří nežijí na území svého státu, nýbrž na území českém. Máme za to, že kultura a společenský život jsou nezbytně důležité atributy osobního života každého člověka, zejména potom těch, kteří opouštějí své přirozené kulturní a společenské prostředí. Proto se domníváme, že existence kulturních a společenských organizací je pro menšiny obecně velmi důležitá, neboť se jedná o jakési znovuuvědomění a zachování si svých vlastních kořenů, svého původu, tradic a kultury. To může mít velký význam zejména pro potomky ruských emigrantů, z nichž někteří již ani nepociťují, že mají ruské předky a necítí se být Rusy. Naším cílem je tedy proniknout do problematiky ruské menšiny a existence ruských spolků v České republice. Obzvláště by nás zajímalo, zda v rámci těchto organizací nalezneme také nějaké folklorní soubory, které na území České republiky rozvíjejí ruský folklor, ruské písně, tance a tradice.

Námi vybrané téma nebylo doposud podrobněji zpracováno, především nebyl věnován dostatek pozornosti současnému fungování ruských organizací v České republice. Například publikace *Ruská, ukrajinská a běloruská emigrace v Praze* autorky Anastazie Kopřivové¹ sice obsahuje výčet ruských institucí fungujících v ČR, jedná se zde však o organizace rozvíjející svou činnost v nejrůznějších odvětvích a autorka se zaměřuje pouze na instituce působící v Praze, navíc ve 20. století.

Proto si klademe za cíl podrobně a komplexně zmapovat současnou situaci týkající se existence ruských kulturních a společenských institucí v České republice a vytvořit tak práci, která by obsahovala nejen výčet, ale také určitou klasifikaci a popis činnosti jednotlivých institucí, které v dnešní době fungují na celém území České republiky a zaměřují svou činnost na kulturní a společenskou oblast.

¹ KOPŘIVOVÁ, Anastazie. *Ruská, ukrajinská a běloruská emigrace v Praze: adresář*. 2. dopl. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky, 1999, 29 s. Edice Slovanské knihovny. ISBN 80-7050-314-9.

1 DEFINICE POJMŮ

V naší práci se poměrně často vyskytuje a opakuje několik základních pojmů. Jejich znalost a orientace v nich je důležitá pro pochopení a srozumitelnost celé práce. V některých případech se jedná se o synonyma, jindy jsou si termíny navzájem nadřazené nebo podřazené. Některý pojem byl již nahrazen jiným termínem, ovšem oba pojmy vedle sebe stále koexistují. To by mohlo působit poněkud nesrozumitelně. Proto považujeme za vhodné, uvést velmi stručné definice a právní vymezení následujících pojmů: **instituce, organizace, nevládní nezisková organizace, obecně prospěšná společnost, sdružení, spolek.**

1.1 INSTITUCE

Pojmem **instituce** se rozumí poměrně trvalý společenský útvar s jasně vymezenou hranicí, účelem, členstvím a vnitřní činností. Ve většině vědeckých disciplín a v běžné řeči se jedná o synonymum pojmu organizace. Existují instituce ekonomické, finanční, náboženské, politické, právní, sportovní, vzdělávací a instituce kulturní a společenské, na které se budeme zaměřovat.²

1.2 ORGANIZACE

Organizace je oficiální, strukturovaná skupina nebo neformální seskupení lidí, které má ve svém čele jednu či více vedoucích postav. Oficiální organizace slouží jako prostředek k dosahování určitých cílů. Neoficiální organizace pouze vyjadřují osobní cíle jejich členů. Jednotlivých druhů organizací je celá řada: mezinárodní, vládní a nevládní organizace, komerční firmy, politické strany apod.³

1.2.1 NESTÁTNÍ NEZISKOVÁ ORGANIZACE

Jedním z mnoha druhů organizací jsou **nestátní (nevládní) neziskové organizace**. Tyto organizace nejsou zřizovány státem a nejsou na státu, ani na jiném územním samosprávném celku (kraji, obci), závislé. Nevládní organizace jsou určeny k obecně prospěšné činnosti. Jedná se především o organizace, které podporují zájmy sociálně slabých a poskytují jim základní sociální služby, chrání životní prostředí nebo podporují rozvoj komunit. Mezi nevládní neziskové organizace spadají: nadace nebo nadační fondy, sociální družstva, ústavy, registrované církve a náboženské společnosti, obecně prospěšné

² Instituce. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2015 [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Instituce>

³ Organizace. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2015 [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Organizace>

společnosti a spolky. Nestátní nezisková organizace není v České republice oficiální právní termín ani právní forma či status, ovšem jedná se již o značně ustálený termín.⁴

1.2.1.1 OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST

Obecně prospěšná společnost (o. p. s.) je právnická osoba, která je založena podle zákona o obecně prospěšných společnostech. Poskytuje veřejnosti obecně prospěšné služby. Její zisk nesmí být použit ve prospěch zakladatelů nebo členů společnosti, nýbrž výhradně na obecně prospěšné účely, pro které byla založena.

Obecně prospěšné společnosti, jako samostatná právní forma, již nemohou od 1. ledna 2014 nově vznikat. Občanský zákoník v § 3050 umožňuje obecně prospěšné společnosti transformovat na ústav, nadaci nebo nadační fond, avšak nestanoví pro tuto přeměnu žádnou lhůtu ani nestanoví žádné sankce pro ty společnosti, které se netransformují. V tomto případě se obecně prospěšné společnosti řídí dosavadními právními předpisy.⁵

1.2.1.2 SDRUŽENÍ

Sdružení, občanské sdružení je právnická osoba, založena podle zákona o sdružování občanů (zákon č. 83/1990 Sb.) Jedná se o skupinu lidí, které spojuje stejný zájem. Jedná se o spolky, společnosti, svazy, hnutí, kluby, odborové organizace a jiné. Členství ve sdružení je dobrovolné, nikdo nesmí být ke sdružování nucen. Sdružení musí založit nejméně tři fyzické osoby a k registraci je nutné sepsat stanovy a podmínkou je vznik tzv. přípravného výboru.

Občanská sdružení byla, z důvodu nevyhovující formální i obsahové stránky, od 1. 1. 2014 v souvislosti s novým občanským zákoníkem nahrazena pojmem **spolek**. Pro fungující občanská sdružení to neznamena nic závratného, nemají povinnost se přeregistrovat, není dotčena jejich právní kontinuita, historie ani identifikační číslo. Jsou ovšem povinna do stanovené lhůty převést svůj název a stanovy do souladu s podmínkami,

⁴ Nestátní nezisková organizace. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. 2015 [cit. 2016-04-08]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Nestátní_nezisková_organizace

⁵ § 3050 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový občanský zákoník).

které stanoví zákon pro spolky. Název musí obsahovat slovo „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo postačí zkratka „z. s.“.⁶

1.2.1.3 SPOLEK

Spolek je podle nového občanského zákoníku definován jako samosprávný a dobrovolný svazek členů založený nejméně třemi, fyzickými nebo právnickými, osobami vedenými společným zájmem. Název spolku musí obsahovat slova „spolek“, „zapsaný spolek“, nebo zkratku „z. s.“. Hlavní činností spolku musí být pouze uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování byl spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost nesmí být hlavní činností spolku, může být však činností vedlejší, ovšem zisk může být použit pouze pro spolkovou činnost.⁷

⁶ § 1-22 zákona č. 83/1990 Sb., zákon o sdružování občanů.

⁷ § 214-302 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (nový občanský zákoník).

2 RUSKÁ MENŠINA V ČESKÉ REPUBLICE

Dříve než se začneme zabývat jednotlivými institucemi, které v dnešní době působí na území České republiky, je nezbytné nastínit obecnou problematiku ruské menšiny v ČR. Nejprve se zaměříme na historii ruské emigrace a zodpovíme si několik zásadních otázek, např. kdy začali Rusové na území ČR přicházet a z jakých důvodů opouštěli svou vlast, jaký byl postoj k ruské emigraci ze strany české (československé) vlády a jak se tento přístup v různých historických etapách měnil nebo jaké společenské vrstvy obyvatelstva tvořily ruskou emigraci a jak se k této situaci stavělo české obyvatelstvo. Poté přistoupíme k analýze současného stavu ruské menšiny žijící v České republice. Budeme se zabývat fakty, jako je: počet obyvatel ruské národnosti žijící na území ČR, teritoriální koncentrace ruské menšiny či snahy a úspěšnost začlenit se do majoritní společnosti.

2.1 HISTORIE

Je zcela zřejmé, že Rusové na území České republiky nepřišli najednou, nýbrž v několika časových obdobích. Ruskou emigraci do ČR lze rozdělit na tři migrační vlny.

Za první vlnu emigrace by se dalo považovat období po roce 1918, kdy obyvatelstvo, především inteligence, prchalo z Ruska z důvodu bolševického převratu. V tuto dobu Československo přijalo více než 25 tisíc ruských migrantů. Politika první republiky byla k ruským emigrantům velmi vstřícná, a to zejména díky přístupu tehdejšího prezidenta T. G. Masaryka, který se, jak známo, zajímal o Rusko a jeho kulturu a udržoval přátelské vztahy s ruskou inteligencí. Díky tomu začala republika přijímat ruské emigranty s otevřenou náručí. Na pomoc ruským emigrantům byla vyhlášena tzv. Ruská pomocná akce.⁸ Jedinou podmínkou této pomoci bylo, že se nesmí jednat o emigraci politickou. Tím se Československo bránilo přílivu anarchistů a monarchistů. Mezi emigranty byla inteligence (vědci, spisovatelé a filozofové), ale samozřejmě také příslušníci slabších sociálních vrstev společnosti: řemeslníci, zemědělci, matky s dětmi, invalidé a studenti. Zvláště studentům byla poskytnuta obrovská podpora ve vzdělání. V rámci této akce byla zakládána ruská gymnázia a vysoké školy. Ruské obyvatelstvo bylo koncentrováno ve velkých městech, zejména v Praze, Brně, Příbrami, Poděbradech, Moravské Třebové, Plzni a Bratislavě, kde se tyto školy pro ruské

⁸ Rozhovor o ruské meziválečné emigraci v Československu. *Velvyslanectví České republiky v Moskvě* [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/moscow/cz/vzajemne_vztahy/historie_cesko_ruskych_vztahu/rozhovor_o_ruske_mezi_valecne_emigraci_v.htm

emigranty nacházely. Tato akce měla trvat pět až osm let, což byla doba potřebná k dostudování a získání vzdělání.⁹ Předpokládalo se, že takto evropsky vzdělaná mládež se do vlasti vrátí, až se situace v Rusku uklidní a revoluce vyšumí. Ovšem už na začátku 30. let bylo jasné, že návrat do vlasti v blízké době nebude možný.¹⁰ Situace byla zkomplikována hospodářskou krizí a především hrozbou blížícího se nacismu. Pro Rusy bylo v této době těžké získat práci, protože platil zákon upřednostňující Čechy před cizinci. Jedna část ruského obyvatelstva proto raději emigrovala do jiných zemí, druhá část se pak snažila získat československé občanství. V polovině 30. let klesl počet ruských emigrantů na necelou polovinu.

Období druhé světové války bylo pro ruské emigranty obdobím velmi složitým a nepříznivým. Nacisté je podezírali ze spolupráce se Sovětským svazem, zatímco Sověti považovali ruské emigranty za zrádce režimu a kolaboranty s nacisty. Někteří Rusové spoléhali na to, že je československé občanství ochrání před sovětským terorem, jiní raději před postupující Rudou armádou utekli. Po příjezdu Rudé armády, tedy po 11. květnu 1945, začalo masové zatýkání ruských obyvatel jednotkami SMĚRŠ (Smert' špionam). Stovky ruských emigrantů byly násilně odvečeny zpět do Sovětského svazu a zavírány do gulagů. Zpět do Československa se jich posléze vrátili už jen desítky.

Druhá migrační vlna přišla na konci 40. let a tvořily ji především manželky českých studentů. V tomto období bylo totiž jedinou možností zahraničního studia studium v Sovětském svazu. Proto mnoho českých studentů do SSSR odjíždělo a nebylo výjimkou, že se zde oženili a svou partnerku si přivezli s sebou domů. Část emigrantů zůstala v Československu i po roce 1948. To už se ovšem jednalo o potomky, syny nebo dokonce vnuky, těch, co sem přišli po roce 1918. V tomto období již nebyl vztah české společnosti k ruské minoritě moc vstřícný, což se pak ještě rapidně zhoršilo v důsledku událostí roku 1968.¹¹

⁹ Osudy ruské emigrace v Československu. *Český rozhlas* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/historie/osudy-ruske-emigrace-v-ceskoslovensku>

¹⁰ Jiní Rusové. *Česká televize* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1256762-jini-rusove>

¹¹ Osudy ruské emigrace v Československu. *Český rozhlas* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.radio.cz/cz/rubrika/historie/osudy-ruske-emigrace-v-ceskoslovensku>

Za poslední a zároveň nejsilnější vlnu se dá považovat migrace po rozpadu Sovětského svazu, tedy po roce 1991.¹² Většina Rusů přicházela do ČR za prací, zakládali si zde nové rodiny a žádali o české občanství. Několik let po revoluci panovaly v české společnosti značně protiruské nálady, a z toho důvodu to ruští emigranti neměli příliš lehké. Dnes už jsou Češi vůči Rusům mnohem tolerantnější, i když máme za to, že vzhledem k historickým událostem, ještě stále panují určité předsudky a převládá spíše negativní vztah k ruským občanům.

¹² Ruská národnostní menšina. *Dům národnostních menšin* [online]. 2011 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.dnm-praha.eu/MENSINY/Ruska>

2.2 AKTUÁLNÍ STAV

Podle údajů Českého statistického úřadu při sčítání lidu v roce 1991 uvedlo příslušnost k ruské národnosti celkem 5 062 obyvatel. V roce 2001 se k ruské menšině přihlásilo 12 369 osob. V roce 2011 to bylo již 17 872 osob, které uvedly jako svou národnost ruskou. V souladu s těmito výsledky lze konstatovat, že u ruské menšiny, na rozdíl od většiny ostatních menšin, dochází ke stálému nárůstu počtu osob hlásících se k této národnosti.¹³ Skutečný počet Rusů žijících v ČR je ovšem ještě mnohem vyšší, podle údajů z roku 2014 žije v České republice 32 814 cizinců se státním občanstvím Ruské federace, kteří zde mají trvalý nebo jiný druh pobytu.¹⁴ Osídlení ČR ruskou menšinou je celoplošné. Vysoká koncentrace ruské menšiny je v blízkosti velkých městských aglomerací (např. okres Praha-západ), největší počet příslušníků ruské komunity je však přímo ve městech (Praha, Karlovy Vary, Brno, Teplice).¹⁵ Ruská menšina je poměrně roztráštěná, jednotlivé skupiny ruských obyvatel se navzájem odlišují svými životními postoji, názory a zkušenostmi, což je způsobeno právě tím, že tito lidé na naše území přicházeli postupně, v jednotlivých vlnách, ze zcela odlišných důvodů a různých společenských vrstev. Zřejmě z tohoto důvodu je ruská menšina poměrně izolovaná, odtažitá a nekomunikativní vůči majoritní české společnosti.¹⁶ Také proto v dnešní době probíhají snahy o sjednocení ruské menšiny samotné a zároveň o její co možná nejsnazší začlenění do české společnosti. O vzájemné poznání obou kultur, historie, tradic a zvyků usiluje většina kulturních a společenských organizací, kterými se budeme dále zabývat.

¹³ *Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2012* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, 2013, s. 10-12 [cit. 2016-03-30]. ISBN 978-80-7440-079-7. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/dokumenty-rady/zprava_2012_tiskarna.pdf

¹⁴ *CIZINCI V ČESKÉ REPUBLICE* [online]. Praha: Český statistický úřad, Odbor statistiky trhu práce a rovných příležitostí, 2015, s. 35 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/20556729/CIZINCI_2015.pdf/c1801bea-485e-4300-abad-8fcf09b93b27?version=1.0

¹⁵ *Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2012* [online]. Praha: Úřad vlády ČR, Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, 2013, s. 10-12 [cit. 2016-03-30]. ISBN 978-80-7440-079-7. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/dokumenty-rady/zprava_2012_tiskarna.pdf

¹⁶ *Ruská kulturní identita. Mezikulturní dialog: Společně napříč kulturami* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/ruska.html>

3 INSTITUCE

Nyní přistoupíme k samotnému jádru této práce, tedy k analýze jednotlivých institucí. Ruských společenských a kulturních organizací působí v České republice poměrně velké množství. Pro větší přehlednost jsme se rozhodli všechny instituce roztrždit do dílčích podskupin, a to podle teritoriálního hlediska. Nutno podotknout, že byly tyto instituce řazeny podle místa jejich působnosti, tedy podle toho, kde na území ČR působí, což se vždy nemusí nutně shodovat s hlavním sídlem organizace. Podle tohoto kritéria jsme tedy instituce rozdělili na organizace s **celorepublikovou působností** a poté podle jednotlivých měst České republiky, v nichž organizace působí. Města řadíme sestupně podle počtu obyvatel: **Praha, Brno, Ostrava, Plzeň, Ústí nad Labem, České Budějovice, Hradec Králové, Teplice**. V rámci stanovených skupin jsou spolky řazeny podle abecedního pořádku. V každém z popisů jednotlivých institucí jsme se snažili postihnout nejdříve obecnou charakteristiku, informace o tom, kdy, kde a za jakých okolností byl spolek založen, jaké jsou jeho cíle a záměry a jakým způsobem jsou tyto cíle realizovány, kdo je předsedou sdružení, s kým daná instituce ve své činnosti spolupracuje, jaké akce ta která organizace pořádá nebo spolupřádá, popř. jakých akcí se sama účastní; v neposlední řadě uvádíme také publikační činnost jednotlivých institucí.

Většina níže uvedených institucí jsou dobrovolné, neziskové organizace, dříve vedené jako občanské sdružení, podle nového občanského zákoníku, který nabyt platnosti 1. ledna 2014, se jedná o tzv. zapsaný spolek (zkratka z. s.), popř. jenom spolek Pouze v případě **Rusko-českého vědeckého a kulturního fóra** se jedná o obecně prospěšnou společnost (o.p.s.). Mnoho organizací se této změně zatím nepřizpůsobilo, proto se ještě v textu vyskytuje „starší pojem“ občanské sdružení.

Chtěli bychom zdůraznit, že jsme si vědomi toho, že si popisy jednotlivých institucí svým obsahem i rozsahem nejsou vzájemně vždy zcela rovnocenné, což je zapříčiněno různým množstvím dostupných zdrojů informací.

3.1 INSTITUTE A ORGANIZACE S CELOREPUBLIKOVOU PŮSOBNOSTÍ

3.1.1 CENTRUM RUSKÉ DIASPORY V ČESKÉ REPUBLICE (ЦЕНТР РУССКОЙ ДИАСПОРЫ В ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ)

Centrum ruské diaspory v České republice je nezávislá, nezisková, nepolitická organizace, jejímž úkolem je rozvíjet kulturní, společenské a pravoslavné tradice a upevňovat přátelské vztahy mezi českým a ruským národem. Zajímá se o současné politické dění, kulturu, historii, ruské realie a na svých webových stránkách informuje o aktuálních událostech z těchto oblastí. Centrum pořádá různé kulturní akce a setkání a podílí se také na organizaci akce **ARS POETICA – Puškinův památník**. Toto centrum působí na území celé České republiky.¹⁷

3.1.2 ČESKO-RUSKÁ SPOLEČNOST (ЧЕШСКО-РУССКОЕ ОБЩЕСТВО В ЧР)

Česko-ruská společnost je dobrovolná, nezávislá, kulturně-společenská organizace, provozující svou činnost v oblasti kulturní, vzdělávací a humanitární. Členství ve společnosti je otevřené, tudíž se členem může stát kdokoli z řad veřejnosti, kdo má o aktivity této organizace zájem. Je dostupná i právnickým osobám. Česko-ruská společnost (změna názvu v roce 2006) je pokračovatelem Společnosti přátel národů východu, která funguje již od roku 1990. Čestným předsedou Česko-ruské společnosti je Ing. Vladimír Remek, první český (československý) kosmonaut, dnes vykonávající funkci velvyslance České republiky v Rusku.

Jejím cílem je sdružovat občany ČR bez rozdílu národnosti, náboženství nebo politického smýšlení. Snaží se podporovat vzájemné poznávání a porozumění rozdílných kultur. Při organizaci konkrétních akcí spolupracuje i se svými partnery v zahraničí: v Rusku, na Ukrajině, v Bělorusku a na Slovensku.

Společnost prezentuje ruskou kulturu v ČR a českou kulturu v RF pořádáním různých kulturních akcí, především koncertů, seminářů, uměleckých přehlídek apod. Tato společnost organizuje nebo se podílí na organizaci akcí, jako jsou například: Mezinárodní přehlídka dětských pěveckých a tanečních souborů; Letní škola ruského a českého jazyka; výměnné pobyty ruských a českých pedagogů; Celostátní přehlídka **ARS POETICA – Puškinův památník**; Dny ruského filmu v Praze; Beseda „Hospodářská a kulturní spolupráce“; Koncert „Ruská píseň“; Rusistický seminář, 70. výročí konce 2. světové

¹⁷ *Centrum ruské diaspory v ČR* [online]. 2008 [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://centrum-ruske-diaspory.webnode.cz/>

války; Slavnostní koncert u příležitosti 70. výročí osvobození Československa a ukončení 2. světové války v Evropě; Literárně hudební večer „Lermontov, hudba a čeští muzikanti“; Šachový turnaj; Vojna a hudba aneb Čeští hudebníci v Rusku v dobách válek; Literární večer u příležitosti nedožitých 90. narozenin Bulata Okudžavy; Česko-ruský koncert; Koncert mladých ruských baletních umělců atd. Nejvýraznější činností společnosti je organizování ozdravných pobytů pro děti českých krajanů žijících na Ukrajině, z oblastí postižených černobylskou havárií. Tyto pobyty jsou dotovány Ministerstvem zdravotnictví ČR.¹⁸

3.1.3 KOORDINAČNÍ RADA RUSKÝCH KRAJANŮ V ČESKÉ REPUBLICĚ (КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ РОССИЙСКИХ СОТЕЧЕСТВЕННИКОВ В ЧЕХИИ)

Koordinační rada ruských krajanů v České republice byla založena s cílem vytvořit základnu pro komunikaci, vzájemnou podporu a koordinaci činnosti jednotlivých spolků a organizací, s cílem udržovat partnerství a spolupráci mezi jednotlivými organizacemi. Rada funguje od roku 2008 a v dnešní době pod ni spadá 25 organizací a spolků ruských krajanů, ruskojazyčná média ale také jednotlivé fyzické osoby. Mezi ně patří: Spolek rusky mluvících studentů a jejich příznivců ARTEK, Evropský kongres literátů; Českomoravský slovanský svaz; Spolek KOVČEG-ARCHA; Mezinárodní Kulturní Institut; Sdružení pamětníků blokády Leningradu v ČR; Ostravský ruský dům; Pražská inspirace; Ruské kulturně-osvětové sdružení na Moravě; Ruský dům v Mariánských lázních; Ruský kulturní svaz v Praze; Slovanská vzájemnost; Slovanská aliance; Federace SAMBO; Časopis „Inform“ Praha; Ruské centrum vzdělávání; Institut slovanských strategických studií; Světlo pravoslaví; Misionářsky informační portál; Mládežnická studentská organizace „Štáb“; Trojická Kozácká Stanice a několik fyzických osob. Předsedkyní Rady je **Ljubov Vondroušková**.

Hlavními úkoly Rady jsou zachování rodného jazyka a kultury a snaha zlepšit podmínky získání vzdělání v ruském jazyce v zahraničí.

Rada pouze koordinuje činnost jednotlivých článků, nenutí je k plnění určitých závazků. Zaměřuje se především na právní podporu a pomoc ruským krajanům v řešení konkrétních problémů. Obhajuje jejich zákonná práva ve státních organizacích, před

¹⁸ Úvod. *Česko-ruská společnost, z.s.* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.spnv.cz/index.php?nid=9560&lid=cs&oid=1989113>

soudem a v orgánech sociálního zabezpečení. Mezi činnost rady patří: pomoc důchodcům, sociálně slabým a lidem, kteří se dostali do těžké životní situace.¹⁹

Koordinační rada podporuje ruskou kulturu a umění. Snaží se najít a využít tvůrčí potenciál rusky mluvících umělců, žijících v Česku a zvyšovat tak prestiž ruské kultury v ČR. Rada usiluje o zachovávání a obnovování památek, přičemž se tedy zaměřuje nejen na ochranu kulturního dědictví ruské emigrace, ale i na shromažďování informací a vytváření archivu ruské emigrace v České republice. Dále Koordinační rada pomáhá také usnadnit proces integrace Rusů do české společnosti.²⁰

3.1.4 MLÁDEŽNICKÉ SDRUŽENÍ ARTEK (ОБЩЕСТВО РУССКОГОВОРЯЩЕЙ МОЛОДЕЖИ АРТЕК В ЧЕХИИ)

Mládežnické sdružení ARTEK bylo oficiálně zaregistrována na Ministerstvu vnitra ČR v roce 2001. Předsedou sdružení je **Aleksandr Barabanov**.

ARTEK spojuje nejen rusky mluvící studenty, ale také další národnostní i věkové skupiny. ARTEK pořádá oblíbené diskotéky, kterými si jako začínající sdružení získalo svou popularitu, večery klasické či jazzové hudby, setkání milovníků autorských písní, exkurze po Praze, sportovní akce apod. Mimo to ARTEK poskytuje abiturientům a studentům ze zemí SNS informace o možnostech studia v České republice, nabízí informačně konzultační pomoc při přijetí a aktivně pomáhá studentům v době studia. V souvislosti s tím sdružení navázalo a udržuje těsné kontakty s většinou vzdělávacích zařízení v Česku (v Praze, Liberci, Olomouci, Brně, Poděbradech, Hradci Králové, Mariánských Lázních a dalších městech). Sdružení taktéž spolupracuje s obdobnými organizacemi z jiných zemí. Další činností ARTEKU je pořádání tvůrčích večerů a setkání mládeže se známými osobnostmi a soustřeďuje se na propagaci kultury zemí SNS v České republice. Sdružení ARTEK patří k Mezinárodní asociaci mládežnických organizací ruských krajanů. Členem klubu se může stát každý, stačí se pouze zaregistrovat na

¹⁹ Документы. Координационный совет российских соотечественников в Чехии [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://ksros.eu/dokumenty/>

²⁰ ALBOROV, Oleg (ed.). *Rossijane v Čechii: včera i segodnja*. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

webových stránkách ARTEKU. Členové klubu získávají mnoho výhod, ať už slevy do restaurací a obchodů, nebo lístky na různé akce, koncerty a výstavy.²¹

Od roku 2007 vydává sdružení **pražský mládežnický časopis** pod stejnojmenným názvem **ARTEK**. Jedná se o mladý a perspektivní časopis oblíbený nejen mezi mládeží, ale také u starší generace. Čtenáři jsou tedy zejména rusky mluvící mládež, studenti a obyvatelé Prahy, kteří vedou aktivní kulturní život. Pomocí časopisu se sdružení snaží vychovat nebo znovu probudit v mládeži zapomenutý patriotismus. Časopis je vydáván za podpory Ministerstva kultury a pracuje na něm skupina profesionálních novinářů ve spolupráci s talentovanou mládeží. Vydání časopisu jsou tematická a každé se tak soustřeďuje na jinou oblast, která je pak očima mládeže zpracována nebo je pro mladé určena. Pevné místo v časopisu zaujímá téma sociální integrace mládeže do české společnosti. Časopis seznamuje s bohatým kulturním životem Prahy, s kluby, výstavami, prezentacemi, setkáními a semináři. Část časopisu je věnována tvorbě mladých, což je pro začínající autory způsob, jak publikovat své verše a prózu, projít korekturou a být ohodnocen kritikou.

Při sdružení ARTEK funguje také **klub fotografů** nesoucí název **ARTEL**. Klub sdružuje tvůrčí a ambiciózní profesionální fotografy. Pod jeho záštitou se uskutečnila první výstava s názvem „Jsme tady“. Cílem a úkolem fotoklubu je najít modely k fotografování, klienty, partnery, kolegy pro společnou tvorbu a přátele, se kterými je možné podělit se o zkušenosti. V rámci klubu jsou pořádány různé akce, například setkání, přednášky, konkurzy, fototuristika, aukce a mnohé další projekty. Fotoklub chce dát všem zájemcům možnost pracovat a tvořit k čemuž v současné době plánuje zřízení vlastního fotoateliéru, v němž by členové klubu mohli výsledky své tvorby zároveň i prezentovat.²²

3.1.5 ONI BYLI PRVNÍ (ОНИ БЫЛИ ПЕРВЫЕ)

Výbor „**Oni byli první**“ funguje od roku 1993 a věnuje se problematice československých občanů a antibolševických emigrantů, kteří byli v květnu roku 1945, bezprostředně po osvobození Československa Rudou armádou, masově zatýkáni jednotkami SMERŠ (tzn. speciálními jednotkami sovětské vojenské tajné služby)

²¹ ARTEK. *Rossijane v Čechii: včera i segodnja*. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 57-64. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

²² ОБ ОБЩЕСТВЕ. АРТЕК [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.artek.cz/about-community/>

a odvlékání do gulagů. Výbor se zabývá shromažďováním dokumentace, materiálů, informací a rukopisů, které slouží jako morální rehabilitace a odškodnění těchto porevolučních migrantů, kteří našli v Československu novou vlast.

Zakladatelem a předsedou výboru je **Vladimír Bystrov**, který se touto tematikou zabýval zřejmě z toho důvodu, že jeho otce Mikuláše, jakožto ruského emigranta, postihl stejný osud. On se ovšem, jako jeden z mála, ze stalinských táborů vrátil.²³

3.1.6 RUSKÁ OBČINA (РУССКАЯ ОБЩИНА)

Společnost **Ruská občina** byla založena v roce 1997 a v současné době má sídlo v Praze. Toto neziskové občanské sdružení rusky mluvících obyvatel se věnuje činnosti zájmových svazů a spolků.²⁴

3.1.7 RUSKÉ CENTRUM (РУССКИЙ ЦЕНТР)

Ruská centra jsou mezinárodní projekt organizovaný a podporovaný **fondem „Ruský svět“** („Русский мир“). Hlavním úkolem těchto center je popularizace ruského jazyka a kultury za hranicemi Ruska. Centra poskytují velké množství informací různého zaměření.

Ruská centra v Plzni a Brně (viz níže) patří mezi 90 dalších center fungujících po celém světě.²⁵

3.1.8 RUSKO-ČESKÉ VĚDECKÉ A KULTURNÍ FÓRUM (РОССИЙСКО-ЧЕШСКИЙ НАУЧНО-КУЛЬТУРНЫЙ ФОРУМ)

Rusko-české vědecké a kulturní fórum je obecně prospěšná společnost založená v roce 2008 se sídlem v Ostravě, soustředující svou činnost zejména v Moravskoslezském kraji, ale působící na celém území České republiky.

Ředitelem společnosti je **Aleš Zedník**, který je zároveň od roku 2008 honorárním konzulem Ruské federace v Ostravě pro Moravskoslezský kraj.

²³ Vladimír Bystrov. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladim%C3%ADr_Bystrov

²⁴ POTŮČKOVÁ, Petra. *Ruská kultura v současné České republice*. Brno, 2014. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/266600/ff_m/Diplomova_prace.txt. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce PhDr. Petr Kalina Ph.D.

²⁵ O nás. *Ruské Centrum* [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.ruskecentrum.zcu.cz/cs-onas.php>

Jedním z hlavních úkolů společnosti je seznamovat české obyvatelstvo s kulturními kořeny, folklórem, tradicemi a historií Ruska a zvyšovat povědomí o vědě, technice a současném dění v Ruské federaci. S tím souvisí zpřístupňování a šíření informačních zdrojů, učebnic, studijních materiálů, osvětových brožur, metodických pomůcek apod.

Činnost organizace tedy zasahuje především do průmyslové, kulturní, vědecké a technické sféry. Fórum úzce spolupracuje s podobnými institucemi na území Ruské federace, navazuje krátkodobé i dlouhodobé kontakty s ruskými partnery a tím kladně reaguje na iniciativu vycházející z ruské strany. Jedná se o společné zakázky z oblastí hutnictví a těžkého průmyslu, dodávky služeb a zboží, ale také o výměnné pobyty, zájezdy a zahraniční stáže studentů i pedagogů. Rusko-české vědecké a kulturní fórum dále nabízí pomoc fyzickým i právnickým osobám při obchodních stycích s ruskými podniky. Společnost v takové situaci přijímá roli prostředníka, který pomáhá lépe pochopit odlišnost obchodní kultury a mentality ruských obchodníků a usnadňuje tak přípravu na jednání s ruskými partnery, přičemž cílem samozřejmě je, aby obchod dopadl pro obě strany úspěšně.

Tato organizace provozuje různé aktivity, pořádá jazykové kurzy a přednášky, koncerty, oslavy při významných datech ruské historie, slavnostní či autorské večery, setkání s básníky, spisovateli, herci nebo jinými zajímavými osobnostmi a v neposlední řadě také festivaly, například **festival „Folklór bez hranic“** nebo **„Dny Ruska“** v Ostravě. Vědecké a kulturní fórum navíc za účelem výměny informací a zkušeností organizuje různé workshopy a podporuje spolupráci vysokých škol a vědeckých institucí. Společnost se stará též o údržbu a opravu pomníků ruským obětem války a organizaci pietních aktů.

Rusko-české vědecké a kulturní fórum spolupracuje s Ruským centrem vědy a kultury v Praze, kde lze po úspěšném složení zkoušek získat certifikát z ruského jazyka odpovídající evropským standardům. Zájemcům z Moravskoslezského kraje fórum nabízí kurzy ruského jazyka, které je na tyto zkoušky připraví. Dalším úkolem organizace je zprostředkovat co nejvíce informací o možnostech rekreace na nejzajímavějších místech Moravy a Slezska.²⁶

²⁶ O nás. *RUSKO - ČESKÉ VĚDECKÉ A KULTURNÍ FÓRUM* [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: http://www.rcvkf.cz/my_cile.php

3.1.9 SDRUŽENÍ KRAJANŮ A PŘÁTEL RUSKÉ TRADICE V ČR, RUSKÁ TRADICE (РУССКАЯ ТРАДИЦИЯ)

Společenská organizace **Ruská tradice** byla zaregistrována v roce 2001 v souladu s českým zákonem jako občanské sdružení.

Ruská tradice si klade za cíl uchovávat a rozvíjet to nejlepší z dědictví bývalé ruské emigrace v Česku a nemalá pozornost je věnována i sociálnímu aspektu vnitřního života ruské menšiny – organizace tyto zájmy představuje v různých státních a společenských strukturách, udržuje spojení s oficiálními ruskými představiteli a ruskými emigranty v jiných zemích.

Členem sdružení se mohou stát nejen ruští emigranti a jejich potomci, ale i všichni ti, kteří svými myšlenkami a sympatiemi tíhnou k ruské národnosti, považují se za přátele ruské kultury, jazyka a tradic a snaží se je uchovat.

Ruská tradice organizuje různé kulturní, vědecké i společenské akce, jako jsou koncerty, vernisáže, diskuzní večery a sportovní akce. Nejvýraznější činností sdružení je činnost vydavatelská, spočívající ve vydávání uměleckých děl ruských autorů, knih o historii emigrace v Česku a časopisu „**Ruské slovo**“ („Русское слово“), který je zrcadlem života ruské diaspory v ČR. Většina akcí pořádaných Ruskou tradicí je organizována za finanční podpory (ve formě grantů) Pražské radnice, Ministerstva kultury a také díky sponzorským darům přátel a partnerů sdružení.

Z iniciativy Ruské tradice byl založen **Kinoklub**, který promítá mnoho, jak uměleckých, tak dokumentárních, filmů. V rámci sdružení fungují také **dětské divadelní studio „Krásný SARAFÁN“**, literární klub a již zmíněné vydavatelství, které se pyšní spoustou titulů. Mimo jiné jsou to například tyto publikace: „Dům ve vyhnanství. Črty z ruské emigrace v Československu.“; „Olšany-nekropole ruské emigrace. Průvodce.“; „Ruská pomocná akce v Československu: historie, význam, dědictví“; „Osudy Čechů v Rusku, 20. století Cesta z Kyjeva do Vladivostoku“. Všechny tyto tituly mají společnou tematiku emigrace, ať už ruské inteligence do Československa nebo české do Ruska.²⁷

²⁷ История общества Русская традиция. *Русская традиция* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.ruslo.cz/index.php/obshchestvo>

3.1.10 SPOLEČNOST MARINY CVĚTAJEVOVÉ (ОБЩЕСТВО МАРИНЫ ЦВЕТАЕВОЙ)

Společnost Mariny Cvětajevové je nezisková organizace, oficiálně zaregistrovaná v roce 2001. K založení tohoto spolku došlo díky iniciativě a aktivitám ze strany milovníků a obdivovatelů její poezie, kteří se chtěli s širokou veřejností podělit o své dojmy, jež v nich její tvorba zanechala. Ke ctitelům poezie Cvětajevové, kteří měli na založení této společnosti největší zásluhu, patří především pražští rusisté.

Hlavním úkolem společnosti je seznámit zájemce a veřejnost s tvorbou Mariny Cvětajevové, ruské básnířky, která významnou část svého života strávila v meziválečném Československu. Cílem je proto sesbírávat a podrobně zkoumat dokumentaci o životě a díle této autorky a najít a zmapovat všechna místa v České republice spojená s jejím pobytem u nás.

Společnost pravidelně pořádá přednášky, výstavy, besedy a recitace, schůze, exkurze po pamětihodnostech či konference a spolupracuje s dalšími podobnými organizacemi a cestovními kanceláři.²⁸

3.1.11 SVAZ RUSKOJAZYČNÝCH SPISOVATELŮ V ČESKÉ REPUBLICE (СОЮЗ РУССКОЯЗЫЧНЫХ ПИСАТЕЛЕЙ В ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ)

Svaz ruskojazyčných spisovatelů je dobrovolná, nepolitická organizace, která byla oficiálně založena v roce 2005, ale neoficiálně funguje již od roku 1998. Ředitelem Svazu ruskojazyčných spisovatelů v České republice je **Sergej Vladimirovič Levickij**.

Svaz spojuje rusky píšící básníky, spisovatele a novináře nezávisle na jejich národnosti. Dnes má sdružení okolo 44 aktivních členů, z toho 7 z nich jsou Češi, kteří píšou rusky. Svaz sdružuje nejen spisovatele, ale také zbylou pražskou tvůrčí inteligenci: zpěváky, muzikanty, umělce, fotografy. V rámci sdružení funguje vlastní koncertní kolektiv, který představuje veřejnosti soudobé ruské umění.

Hlavním cílem organizace je pomoci začínajícím spisovatelům publikovat jejich díla, rozvíjet spisovatelské dovednosti a najít vlastní čtenáře. Tvorba členů svazu bývá pravidelně tištěna i ve velkých a známých ruských novinách a časopisech

²⁸ O Společnosti Mariny Cvětajevové. Společnost Mariny Cvětajevové [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://spolmc.sweb.cz/onas.htm>

Svaz ruskojazyčných spisovatelů každý měsíc vydává literární časopis pod názvem „**Pražský Parnas**“ („**Пражский Парнас**“, dřívější název „Pražskij grafoman“). Do časopisu může psát kdokoliv, bez ohledu na to, jaké má občanství, jaké je národnosti, kde žije nebo zda je členem nějaké tvůrčí organizace. Většinou jsou to autoři z Česka, Ruska, Lotyšska, Moldavska, Ukrajiny, Kazachstánu, USA, Německa a dalších zemí. Cílem časopisu je zachovat spisovný ruský jazyk. Časopis je dostupný ve větších knihovnách v ČR, ale i v Rusku, Německu, Nizozemsku, USA a Lotyšsku.

Svaz za dobu své existence vydal již více než desítku knih (sborníky básní, humoristických povídek, lyricko-romantické novely, historické detektivky apod.), uspořádal již několik ročníků „**Pražského mezinárodního literárního festivalu**“. Svaz také natočil šestnáctiminutový dokumentární film „**Pamatuju...**“ („**Я помню...**“), o osudu dětí vězněných v Terezíně za 2. světové války, jako vzpomínku k 65. výročí ukončení 2. světové války.

Organizace pořádá různé akce: exkurze, výlety, koncerty, setkání, konference, literárně-hudební večery, kterých se účastní slavní profesionální umělci.²⁹ Každý měsíc se ve Svazu konají setkání autorů se čtenáři, na kterých se probírají díla členů Svazu ruskojazyčných spisovatelů v ČR. Svaz se již několikrát zúčastnil Pražského mezinárodního knižního trhu. Členové Svazu se účastní mezinárodních kongresů, literárních festivalů a jsou držiteli mnohých ocenění.³⁰

3.1.12 VŠEKOZÁCKÝ SVAZ ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA (ВСЕКАЗАЧИЙ СОЮЗ ЧЕШСКИХ ЗЕМЕЛЬ И СЛОВАКИИ)

Všekozácký svaz Českých zemí a Slovenska je občanské sdružení oficiálně vzniklé v roce 2011 se sídlem v Praze. Jedná se o nezávislou a nepolitickou, zájmovou a společenskou organizaci. Členy sdružení se mohou stát jak fyzické tak právnické osoby. Svaz je založen na kozáckých kulturně-etnických tradicích a je pokračovatelem činnosti kozáckých organizací, které působily v Československu ve 20. -30. letech 20. století. V rámci Všekozáckého svazu Českých zemí a Slovenska funguje Folklorní soubor Kozáci Vltavy (viz níže).

²⁹ *Союз русскоязычных писателей в Чешской Республике* [online]. 2013 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.literator.cz/>

³⁰ *Союз русскоязычных писателей в Чешской Республике*. ALBOROV, Oleg. *Rossijane v Čechii: вчера i segodnja*. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 203-209. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

Hlavním cílem organizace je udržovat a rozvíjet tradiční kozáckou národní kulturu a zvyky, pokračovat v činnosti kozáckých spolků v ČR, podporovat národnostní menšiny pocházející ze zemí původu kozáků a v neposlední řadě sdružovat ruskou minoritu v České republice.

Organizace také shromažďuje dokumenty, informace a literaturu, týkající se kozácké emigrace a jejích potomků. Svaz organizuje nejrůznější akce: besedy, výstavy, přehlídky, koncerty, festivaly, sportovní akce, vzdělávací kurzy, semináře a školení, pobyty a stáže. Všekozácký svaz českých zemí a Slovenska pořádá nebo se účastní akcí, jako jsou například: Kozácký bál, Vánoční setkání s kozáky, Atamanská Jolka, Austerlitz, Kazaňská Ikona Přesvaté Matky Boží, Den svatého Mikuláše (Nikolaje) Divotvůrce, Světový kongres Kozáků, Dětský Mezinárodní Kozácký tábor v Čechách – KAZAKIA, Dny Kozácké kultury v Čechách a na Slovensku, Kozáci na Mezinárodních festivalech v Čechách, 400 let Domu Romanovců, Po místech Kozácké Slávy, 200. výročí bitvy u Chlumce, Kozácká emigrace v Evropě očima pamětníků, Pasportizace kozáckých a památných hrobů „Nikdo není zapomenut – nic není zapomenuto“, Mezinárodní ekonomická konference v Praze „Kozáci – kozákům“, Mezinárodní sportovní závody v Praze „Kozácké souboje“ a mnoho dalších.³¹

3.1.12.1 FOLKLORNÍ SOUBOR KOZÁCI VLTAVY (КАЗАКИ ВЛТАВЫ)

Kozáci Vltavy je folklorní soubor, fungující v rámci Všekozáckého svazu Českých zemí a Slovenska, který oficiálně vznikl v roce 2012. Svou činností navazuje na tradice kozácké kultury a souborů, které působily na území Československa ve 20. letech minulého století.

Uměleckým vedoucím souboru je **Viktor Bytchek**, který je mimo jiné profesionální zpěvák, dlouholetý člen Pražského filharmonického sboru, pedagog a muzikant. Hraje na bajan, kytaru a piano.

Hlavní úlohou souboru je uchovávat a rozšiřovat kulturní kozácké tradice, spojovat ty, kteří mají zájem o kozáckou hudbu či kulturu, přiblížit a představit ji co nejširšímu okruhu obyvatel České republiky a tím obohacovat folklór Čech a Moravy. Cílem je také

³¹ Главная. Kazaki.cz-Всеказачий Союз Чешских земель и Словакии | Všekozácký svaz Českých zemí a Slovenska [online]. ©2011-2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://kazaki.cz/>

propagovat činnost Všekozáckého svazu Českých zemí a Slovenska, pod kterým soubor funguje.

Soubor je složen převážně ze členů Všekozáckého svazu Českých zemí a Slovenska, někteří z nich mají hudební vzdělání. Repertoárem souboru jsou především kozácké písně a písně o kozácích, ruské a ukrajinské lidové písně, zpívané skladby, ale i instrumentální sóla na balalajku nebo bajan.

Při svých aktivitách úzce spolupracuje se známými místními i zahraničními umělci nebo s organizacemi jako je například Ruské středisko vědy a kultury v Praze, v jehož prostorách při různých příležitostech vystupuje.

Soubor se dosud zúčastnil akcí jako Kozácký bál v Praze, Dny kozácké kultury ve Velké Chuchli, muzejní noc v Chomutově a také řady dalších vystoupení a festivalů.³²

3.2 INSTITUTE A ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V PRAZE

3.2.1 BARD KLUB PRAHA (БАРД-КЛУБ ПРАГА)

Bard klub je dobrovolná organizace, která byla založena při „Klubu cestovatelů po Rusku“. Zde poprvé vznikl **festival „Po Rusku s kytarou“** a také myšlenka na zřízení takového klubu, jenž by se věnoval tématu autorské písně. Ředitelkou klubu je **Tatjana Sizová**.

Klub se snaží přitáhnout pozornost k autorské písni a udržovat zájem o ni. Sdružuje interprety, posluchače i všechny ostatní zájemce. Většinou se jedná o ruské bardy, kteří žijí v České republice, ale členy klubu jsou také čeští písničkáři a interpreti autorských písní, překladatelé textů autorů Bulata Okudžavy a Vladimira Vysockého. Klub se snaží seznámit posluchače s různými stránkami tohoto žánru a s tvorbou bardů obecně, přičemž spolupracuje s Ruským centrem vědy a kultury v Praze a také je v úzkém kontaktu s interprety autorské písně v Německu.³³

³² Náš soubor. Kazaki.cz-Всеказачий Союз Чешских земель и Словакии | Všekozácký svaz Českých zemí a Slovenska [online]. ©2011-2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://kazaki.cz/cs/kozaci-vltavy/>

³³ Клуб путешественников по России и Бард-клуб Прага. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 131-141. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

Klub pořádá mnoho různých koncertů a festivalů. Každoročně organizuje **festivaly „Za mrakem“ („За туманом“)** a „Podejme si ruce, přátelé“ („Возьмемся за руки, друзья“).³⁴

3.2.2 CENNĚJŠÍ NEŽ PERLA (ДРАГОЦЕННЕЙ ЖЕМЧУГА)

Občanské sdružení **Cennější než perla** bylo oficiálně registrováno v roce 2011, ale fakticky vzniklo roku 2009. Toto sdružení funguje jako ženský klub, který se snaží podporovat ženy v obtížných situacích, jež s sebou nová země a nové prostředí přinášejí.

Zakladatelkou a ředitelkou organizace je **Marina Solovarova**, specialistka v oblasti sociální práce a psychologie.

Cílem organizace je poskytnout imigrantům pomoc při adaptaci a integraci v českém prostředí. Úkolem spolku je zakládat místa vhodná pro setkávání, včetně informačních center, nabídnout psychickou podporu imigrantům, budovat partnerské vztahy s podobnými institucemi v ČR i v zahraničí, účastnit se společenského života v Praze a pořádát kulturní a vzdělávací akce, semináře, workshopy apod. Klub je otevřen všem zájemcům, kteří chtějí navázat nová přátelství, kontakty či získat partnery k podnikání. Za jednu z forem adaptace do nového prostředí klub považuje dobročinnost, proto založil také speciální program pro dobrovolníky.³⁵

Sdružení se podílí na organizaci (popř. se účastní) mnoha akcí – jedná se například o **multikulturní etnofestival „Barevná devítka“** v Praze a „Ruský večer“ v Českých Budějovicích.³⁶

³⁴ О клубе. Бард-клуб Прага [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.bardclub.cz/bard-klub-praga.html>

³⁵ Драгоценней жемчуга. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdaniye 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 65-76. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

³⁶ Cennější než perla: Občanské sdružení [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://cennejsinezperla.cz/cs/>

3.2.3 ČESKO-RUSKÝ KULTURNÍ SPOLEK V PRAZE (ЧЕШСКО-РУССКОЕ КУЛЬТУРНОЕ СООБЩЕСТВО В ПРАГЕ)

Cílem Česko-ruského kulturního spolku v Praze je především spojovat lidi se zájmem o ruskou kulturu. Organizace nabízí nejrůznější společenská setkání a akce, například promítání filmů, exkurze po různých místech ČR nebo procházky po Praze..³⁷

3.2.4 OBCHODNĚ-KULTURNÍ CENTRUM ARBAT (ТОРГОВО-КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР АРБАТ)

Obchodní a kulturní centrum Arbat funguje od roku 2000 v Praze. Arbat je jedním z největších obchodů v České republice, který nabízí zboží ze zemí bývalého Sovětského svazu. Jedná se také o uznávané společenské a informační centrum určené ruským mluvícím obyvatelům Prahy.

Centrum nabízí například knihy, zejména klasickou a současnou ruskou prózu a poezii, a tištěná periodika. Součástí je antikvariát, který umožňuje výkup starších vydání knih. Tato nabídka čítá více než 9 000 titulů. Mimo to poskytuje také filmy v ruském jazyce: ruskou a sovětskou klasiku, seriály, melodramata, akční filmy, komedie, dětské a animované filmy – je zde k dispozici přes 3 000 titulů. V centru lze dále získat i hudební nosiče různých stylů a žánrů v podání významných interpretů ze zemí bývalého SSSR. Na tomto místě je možné zakoupit také typické ruské potraviny a nápoje, výrobky tradičních ruských lidových řemesel a široký sortiment přírodní kosmetiky z Ruska.

Součástí centra je galerie určená milovníkům ruského výtvarného umění a také cestovní kancelář, kde je možné zakoupit letenky do různých destinací nebo využít služeb směnárny a platebních terminálů. Středisko navíc organizuje i setkání spisovatelů a pomáhá vydávat knihy svých krajanů.³⁸

3.2.5 PRAGMATIKI (ПРАГМАТИКИ)

Klub PRAGmatiki je nevládní, nezisková organizace, která vznikla v roce 2007 z iniciativy malého kroužku přátel, jimiž byli ruští studenti žijící v Praze, kteří chtěli lépe poznat život v hlavním městě. Od té doby se ke klubu přidalo více než 1 200 lidí.

³⁷ Česko-ruský kulturní spolek v Praze (RUSČEK). Facebook [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/groups/ruscek/>

³⁸ Obchodní a kulturní centrum ARBAT v Praze [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.russianshop.cz/>

Tento klub pomáhá rusky mluvícím obyvatelům Prahy najít přátele se stejnými zálibami. Členy PRAGmatiků jsou však kromě obyvatel České republiky také obyvatelé zemí jiných. Jedním z cílů organizace je hledání talentů z různých oblastí a realizace jejich projektů – klub tak lidem umožňuje projevit svůj talent v tom, co je baví.

Součástí jeho činnosti je pořádání množství nejrůznějších akcí, například každý týden je to tzv. „**Páteční pivo**“, což je neformální setkání za účelem seznámení, navazování kontaktů, hledání nových přátel, ale i obchodních partnerů. „**Diskuzní klub 42**“ dává prostor k diskuzím nad aktuálními tématy, ve kterých každý může vyjádřit svůj názor a zároveň vyslechnout i názory ostatních. **Filmový klub „Otevřená ukázka“** je možností, jak zhlédnout ty nejnovější filmy, ale i starou klasiku. Tento klub nabízí možnost diskutovat o rozporuplných a kontroverzních filmech a je určen pro opravdové znalce a milovníky kinematografie. Spolek pořádá také koncertní vystoupení a **soutěž talentů „Kolorit“**, což je první ruskojazyčná soutěž nadaných mladých hudebníků, zpěváků, umělců, malířů a fotografů. **Video-žurnál „Kód místa“** je zábavní informační pořad o zajímavých místech v Praze a České republice. Klub organizuje též „**Den PRAGmatika**“; oslavu Nového roku; Den všech zamilovaných „Láska na první pohled“; oslavu 8. května; Gangsterský večírek k příležitosti narozenin klubu, které slaví poslední den v květnu; Silvestr; společné výlety a grilování; sportovní akce atd. Jeho aktivita se však týká mnoha dalších tvůrčích projektů, jako jsou například vlastní kolekce oblečení nebo focení kalendáře.³⁹

3.2.6 PRAŽSKÁ INSPIRACE (ПРАЖСКАЯ ИНСПИРАЦИЯ)

Zakladatelkou a předsedkyní sdružení je **Anna Rudnická**, která přijela do České republiky za účelem studia. Na počátku svého pobytu v ČR se seznámila s partou kamarádů, se kterými s oblibou hrávala psychologickou hru „mafie“, což bylo podnětem pro oficiální založení intelektuálního klubu, literárního klubu „Ruská poezie v Praze“ a klubu psychologických her. Tyto kluby byly následně sjednoceny a tím v roce 2011 vzniklo občanské sdružení s názvem „**Pražská inspirace**“. V dnešní době má sdružení okolo 100 členů.

Jedním z cílů sdružení je pomáhat lidem v hledání nových přátel, což je podle Pražské inspirace to nejdůležitější právě pro ty, kteří se ocitnou v České republice bez

³⁹ О Клубе. ПРАГматики [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.pragmatiki.org/about>

rodiny a blízkých. Spolek vyhledává zajímavé a tvůrčí osobnosti a napomáhá jejich seberealizaci. Mimo to poskytuje také právní podporu a konzultaci ruským migrantům.

Kromě pořádání různých **psychologických her**, jako je například již zmiňovaná „**Mafie**“, sdružení organizuje také výstavy fotografií či ručních prací, literární večery nebo výlety po zajímavých místech České republiky, a to včetně těch méně známých. Spolek má v plánu o České republice natočit několik videí a dokumentárních filmů, které by měly přijíždějícím Rusům pomoci naší zemi lépe a snáze pochopit a seznámit se s její kulturou, tradicemi a historií.

Tato organizace úzce spolupracuje s Ruským centrem vědy a kultury v Praze, v jehož prostorách pořádá mnoho svých akcí. Kromě něj však slučuje některé své aktivity také s Domem národnostních menšin, organizací Tarlan, která v České republice sdružuje kazašskou mládež, a institutem Klíč – v rámci této spolupráce jsou organizovány společné akce, výlety, zájezdy a poznávací a historické hry pro mládež. Těchto akcí se nejčastěji účastní rusky mluvící občané, ale také Češi, kteří se učí rusky, a všichni ostatní zájemci.⁴⁰

3.2.7 RUSKÉ STŘEDISKO VĚDY A KULTURY V PRAZE (РОССИЙСКИЙ ЦЕНТР НАУКИ И КУЛЬТУРЫ В ПРАГЕ)

Ruské středisko vědy a kultury v Praze (RSVK) funguje v České republice již od roku 1971. Jednou z hlavních činností RSVK je organizace a pořádání různých programů a akcí, které zasahují do sféry vědy, kultury a vzdělávání.

Předním cílem střediska je seznámit české obyvatelstvo s ruskými reáliemi, historií a kulturou, ale i s vědeckým a ekonomickým potenciálem Ruska. RSVK na svých webových stránkách poskytuje obecné informace o státním zřízení Ruska, jeho ústavě, prezidentovi, vládě i státních symbolech: vlajce, znaku a hymně. Na tomto místě je možné dozvědět se o ruských památkách, sportu či systému vzdělávání a stručně popsána je zde i ruská historie od staré Rusi až po současné dění. RSVK návštěvníkům představuje kulturu a umění Ruska včetně jmen nejvýznamnějších ruských umělců z oblasti literatury, malířství, divadla, hudby, filmu nebo architektury.

⁴⁰ Пражская инспирация. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdaniye 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 164-170. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

Středisko pořádá profesionální kurzy ruského jazyka, po jejichž absolvování mohou zájemci složit zkoušku a získat tak potvrzení, které odpovídá mezinárodním standardům. Výuka je vedena českými učiteli-rusisty a probíhá na různých znalostních úrovních, tudíž je určena jak pro pokročilé, tak pro úplné začátečníky. Vyučuje se zde však nejen ruský jazyk, ale i ruské reálie a umění. V nedávné době byl navíc otevřen také diskuzní kroužek, kde účastníci probírají různá kontroverzní témata současnosti. K dalším důležitým činnostem, které se týkají podpory vzdělávání a rozvoje národní identity, patří všeobecná pomoc Rusům žijícím v České republice i občanům se zájmem o studium v Rusku. V neposlední řadě se středisko věnuje také navazování, udržování a rozvoji styků mezi českými institucemi a jejich ruskými partnery, tedy budování a posilování česko-ruských vztahů.

V rámci Ruského střediska vědy a kultury funguje knihovna, která má ve svém fondu více než 15 tisíc knih. Velkou část představuje ruská umělecká literatura, zbytek tvoří encyklopedie, slovníky a knihy z oborů historie, umění, lékařství, psychologie, lingvistiky nebo literární vědy. Část fondu zaujímá i literatura pro děti a v knihovně se nachází také videotéka s ruskými filmy. Kromě toho knihovna každý měsíc pořádá knižní výstavy, které jsou věnovány významným ruským výročím.

Při RSVK působí řada kroužků. Jedním z nich je například **divadelní kroužek Diany Kassil**, který mimo jiné zpracovává hry Čechova nebo Ostrovského. Dále můžeme zmínit **Pěvecké studio, Baletní studio, Šachový kroužek, Hudební školu a Kinoklub**.

Středisko spolupracuje s množstvím podobných organizací, kterými jsou: Klub Rusko, Asociace rusistů, Česko-ruská společnost, Mezinárodní kulturní institut Klíč, Svaz ruskojazyčných spisovatelů, Slovanská knihovna, Národní archiv filmů nebo Centrum ruského vzdělání.

RSVK zorganizovalo a nadále připravuje spoustu různorodých akcí. Pouze výběrově jsou to například tyto: umělecký večer s básnířkou Larisou Kuzminskou, literárně-hudební večer k výročí osvobození Leningradu od fašistické blokády, filmový večer, škola psaní veršů, Beseda s lékařem a profesorem Nikolajem Cirelnikovem „Jak si uchovat a zlepšit své zdraví“, promítání nejlepších filmů pro děti a mládež, Koncert sólisty Moskevského akademického dětského hudebního divadla N. Sac Antona Varencova, Vánoční setkání s kozáky, tradiční oslava Nového roku, výstava obrazů malířky

z Petrohradu Věry Sokolinské, sportovní a kulturní festival zápasů v sumo, pravoslavná vánoční oslava Jolka a mnoho dalších.⁴¹

3.2.8 RUSKÝ HUDEBNÍ SALON (РУССКИЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ САЛОН)

Ruský hudební salon je provozován od roku 2000 a byl založen Českou asociací rusistů. Svou činností se snaží navázat na tradici ruských a českých hudebních salonů a kabaretních síní, jež fungovaly na přelomu 19. a 20. století. Repertoár souboru tvoří komorní skladby a písně (ruské, cikánské, židovské, české) jak v originálu, tak v překladech, a dále také romance, šansony, verše či monology. Obsazení souboru je následující: **Táňa Janošová** – zpěv, **Natálie Shonertová** – klavír, **Alexander Shonert** a **Jiří Klapka** – zpěv, kytara, housle a průvodní slovo.

Soubor vystupuje především v pražské kavárně Černá labuť, ale zúčastnil se také mnoha mezinárodních akcí v zahraničí: na Slovensku, v Polsku, Německu, Rakousku, Švýcarsku, Španělsku, Ukrajině, Číně, Egyptě a samozřejmě v Rusku. Za dobu svého působení Ruský hudební salon uspořádal přes 200 koncertů a spolupracoval s více než 100 různými hosty, k nimž patřili čeští, slovenští, ruští, běloruští a ukrajinští umělci.⁴²

3.2.9 RUSKÝ KULTURNÍ SVAZ PRAHA (РУССКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ СОЮЗ ПРАГА)

Ruský kulturní svaz Praha byl založen v roce 2005 s cílem podporovat demokratický, kulturní, vědecký a ekonomický rozvoj ruské společnosti a upevnit vztahy mezi českými a ruskými občany. Předsedou této organizace je **Jurij Onikij**.

Od roku 2007 funguje při Ruském kulturním svazu „**Pražské studentské divadlo**“ („**Пражский студенческий театр**“), jehož představení jsou velmi oblíbená a navštěvovaná. Ve své tvorbě zpracovává například hry Oscara Wilda nebo A. P. Čechova. Divadlo pořádá také představení pro děti, zejména pak pro děti ruských emigrantů, které chodí do českých školek a škol a často mají problémy s hovorovou ruštinou. Divadlo dává těmto dětem možnost seznámit se s typickými ruskými tradicemi nebo s hrdiny ruských národních pohádek.

⁴¹ O středisku. *Ruské středisko vědy a kultury v Praze* [online]. 2016 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://rsvk.cz/cs/hlavni/o-stredisku/>

⁴² Ruský hudební salon. Alexander Shonert: houslový virtuóz [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.shonert.com/cz/reperto-r/421-rusk-hudebn-salon>

Organizace pořádá různé akce a festivaly – mezi ty nejvýznamnější patří například každoročně pořádaný **Mezinárodní dětský festival „Pražská zimní pohádka“** („**Празжская зимняя сказка**“), kterého se účastní děti ze zemí SNS i ostatních států Evropy.⁴³

3.2.10 VYSLANECKÁ TROJICKÁ KOZÁCKÁ STANICE V PRAZE (КАЗАЧЬЯ ПОСОЛЬСКАЯ СТАНИЦА ТРОИЦКАЯ В ПРАГЕ)

Vyslanecká kozácká stanice sv. Trojice v Praze byla založena v červnu roku 2009 jako nezávislé občanské sdružení. Organizačně je začleněna do sestavy Centrálního kozáckého vojska se sídlem v Moskvě. Zakladateli tohoto sdružení jsou významný ruský podnikatel **JUDr. Mikhail Dzyuba** a **Otec Sergij Ivanikov**, představený chrámu Uspenské svaté Bohorodice na Olšanech.

Jedním z nejvýznamnějších záměrů kozáctva je výchova zdravé a sebevědomé mládeže, která je hrdá na dějiny své vlasti, svůj původ a odkaz svých předků. Cílem českých kozáků je podporovat obchodně-ekonomickou mezinárodní spolupráci s ostatními kozáckými stanicemi ve světě, například ve Švýcarsku, Německu, USA, Kanadě, Španělsku nebo Portugalsku.

K působení kozácké stanice patří duchovní, tradiční a historické aktivity a pořádková služba při bohoslužbách, procesích či jiných slavnostech, které jsou pořádány Pravoslavnou církví v Praze i jinde. Stanice podporuje a organizuje kulturní, vzdělávací a osvětové akce pro menšiny východní Evropy. Jednou z dalších aktivit je také charitativní činnost, v rámci které byl zřízen dobročinný fond na podporu těchto menšin. Kozácká stanice neopomíjí ani účast na akcích, jako je například „Ruský den“ nebo konference k „90. výročí přijetí ruské emigrace v Československu“.⁴⁴

⁴³ Русский культурный союз Прага. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdaniye 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 191-194. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

⁴⁴ Казачья Посольская станица Троицкая в Праге. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdaniye 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 94-103. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

3.3 INSTITUTE A ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V BRNĚ

3.3.1 ASOCIACE RUSKÝCH SPOLKŮ V ČESKÉ REPUBLICE (АССОЦИАЦИЯ РУССКИХ ОБЩЕСТВ В ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ)

Asociace ruských spolků v České republice je nezisková organizace, která vznikla v roce 2001 a jejímž předsedou je **Anatolij Rozov**. Tato asociace sdružuje organizace se stejným záměrem, kterým je snaha uchovávat důležité atributy ruské kultury: jazyk, tradice, historii a kulturní dědictví.

Asociace pořádá řadu akcí a festivalů a publikuje články s ruskou tematikou do vybraných novin a časopisů.⁴⁵

3.3.2 FOLKLORNÍ SDRUŽENÍ PŘÁTEL RUSKÉ A UKRAJINSKÉ KULTURY SUDARUŠKA (СУДАРУШКА)

Folklorní sdružení přátel ruské a ukrajinské kultury Sudaruška působí v Brně a vzniklo v roce 2003. „Sudaruška“ znamená v překladu „mladá šlechtična“ a jejím cílem je uchovávat důležité elementy ruské a ukrajinské kultury, jakými jsou především jazyk, historie a tradice. Organizační vedoucí tohoto souboru je **Mgr. Kateryna Mykhaylova**.

Sudaruška se zrodila na půdě katedry ukrajinského jazyka a literatury Filozofické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, přičemž zpočátku vystupovala pouze v rámci univerzity. V dnešní době, zejména díky spolupráci s Asociací ruských spolků, se již účastní mnohých akcí v Brně i po celé republice a vystupuje na různých festivalech, koncertech a přehlídkách národnostních menšin.

Již několikátým rokem se Sudaruška účastní těchto akcí: Slavnosti chleba ve Slupi; Dny brněnských národnostních menšin – **Babylonfest**; **Mezinárodní folklorní festival Strážnice**; Mezinárodní festival slovenského folklóru „**Janošíkův dukát**“ v Rožnově pod Radhoštěm; Zahájení vánočních trhů ve Vídni; Vánoční večírek studentů ukrajinců Masarykovy univerzity; Camp Multi Époques ve Francii; Mezinárodní folklorní festival „**Praha srdce národů**“; Festival ukrajinské kultury; Vzpomínková akce na bitvu u Slavkova; vánoční koncert národnostních menšin „Žijeme v jednom městě“ v Brně; setkání národnostních menšin „Návraty ke kořenům“; tradiční setkání ukrajinské diaspory v ČR „Malanka“ a mnoho dalších. Kromě toho však Sudaruška vystoupila také u

⁴⁵ Asociace ruských spolků v ČR. Mezikulturní dialog [online]. 2016 [cit. 2016-04-12]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/adresar.html?id=411>

příležitostí, jako jsou Šlapanické slavnosti; Slavnosti v Tatě v Maďarsku; Den uniformovaných souborů v Kroměříži; Muzejní noc v Brně; oslavy osvobození a rekonstrukce bojů; oslavy ukončení 2. světové války; vystoupení na ruské ambasádě v Brně; Karlovský gastrofestival; 70. výročí Slovenského Národního povstání; Chodské slavnosti v Domažlicích; Dětský den; Ples v Jablunkově; Multikulturní jarmark v Pardubicích; Podjavorinské folklórné slavnosti; Hradní slavnosti; Slavnosti Cyrila a Metoděje; Setkání volyňských Čechů; Trh lidových řemesel a jiné.⁴⁶

3.3.3 LITERÁRNÍ SPOLEK SOUZNĚNÍ (ЛИТЕРАТУРНОЕ ОБЩЕСТВО СОЗВУЧИЕ)

Literární spolek Souznění vznikl v roce 2003 v Brně, a to z podnětu předsedy Asociace ruských spolků ČR Anatolije Rozova a předsedkyně Ruského kulturně osvětového sdružení na Moravě Ljubov Vondrouškové. Předsedou spolku se stal generální konzul Ruska v Brně **Viktor Sibilev**.

Spolek si kladl za cíl propagovat ruskou kulturu, literaturu a umění v České republice, podporovat tvorbu ruských i českých autorů a přispívat k poznání současného Ruska obecně.

Souznění pořádalo různé besedy, autorská čtení a setkání ruských autorů s učiteli a studenty ruštiny. Dále vydávalo almanach, ve kterém byly otiskovány texty v ruském, českém, případně jiném jazyce. Mezi autory publikovaných textů patří jak začínající (Olga a Kateřina Plchovy, Akmaral Pavlíčková), tak i mnohem zkušenější tvůrci, jako například Taťána Kuxová, Oldřich Prokop nebo Máša Kubátová, známá interpretka ruských, romských a židovských písní. Literární spolek měl zásluhu také na vybudování knihovny ruské literatury v sídle Generálního konzulátu.

Literární spolek Souznění svou činnost před několika lety ukončil.⁴⁷

3.3.4 RUSKÉ CENTRUM V BRNĚ (РУССКИЙ ЦЕНТР В ГОРОДЕ БРНО)

Ruské centrum v Brně funguje při Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity a bylo slavnostně otevřeno 1. července 2014. Centrum neslouží pouze jako podpora učitelů a studentů, ale je přístupné také všem příznivcům ruského jazyka a kultury. Součástí

⁴⁶ *Folklorní sdružení přátel ruské a ukrajinské kultury „SUDARUŠKA“* [online]. 2011 [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://sudaruska.webnode.cz/>

⁴⁷ VONDROUŠKOVÁ, Ljubov', ed. *Sozvučije: pervyj al'manach literaturno-tvorčeskogo ob'jedinenija = Souznění: první almanach literárně-tvůrčího sdružení*. Brno: Onufrius, 2003. 28 s. ISBN 80-902054-8-8.

Ruského centra v Brně je veřejná knihovna s rozsáhlou nabídkou ruské klasické literatury, knih pro děti, encyklopedií, učebnic a DVD, učebnou vybavenou projektořem, interaktivní tabulí a počítači. Tyto prostory slouží také jako studovna.

Centrum pořádá různé kulturní, jazykové, společenské a vzdělávací akce spojené s ruským jazykem, kulturou a jejich výukou. Organizuje odborné přednášky a semináře, promítání ruských filmů, akce k významným výročím a svátkům apod. Jednou z významných kulturních událostí, na kterých se podílí, je **ARS POETICA – Puškinův památník**.⁴⁸

3.3.5 RUSKÉ KULTURNĚ OSVĚTOVÉ SDRUŽENÍ NA MORAVĚ (РУССКОЕ КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬНОЕ ОБЩЕСТВО В МОРАВИИ)

Ruské kulturně osvětové sdružení na Moravě se sídlem v Brně vzniklo roku 2006 a v tomto roce, konkrétně 21. března 2016, tak oslaví 10. výročí. Spolek má zhruba 150 členů a více než 300 přátel. Tato organizace je svým způsobem pokračovatelem svazu československo-sovětského přátelství, ovšem bez jakéhokoliv politického podtextu. V rámci sdružení funguje také folklorní soubor Matřjošky (viz níže). Zakladatelkou a předsedkyní je básnířka **Ljubov Vondroušková**.

Cílem Ruského kulturně osvětového sdružení je propagovat a popularizovat ruský jazyk, kulturu, umění, literaturu či lidové tradice a napomáhat tak upevnění přátelských vztahů a vzájemnému poznání i porozumění českého a ruského národa. Organizace sdružuje učitele, studenty, ale také všechny ostatní se zájmem o Rusko a Východ obecně.

Sdružení hojně spolupracuje s českým **Klubem Rudé armády**, který od roku 2007 funguje v rámci této organizace, a jehož předsedou je Jiří Novák. Klub RA se zaměřuje na vyhledávání jmen vojáků-osvoboditelů, padlých v období 2. světové války na území Čech a Moravy. Za tuto činnost byl klub několikrát vyznamenán ministerstvem kultury RF, Vládní komisí RF a Ministerstvem obrany RF. Klub připravuje pietní akty a na několika místech se již podařilo také postavit upomínkové památníky.

Mezi nejvýznamnější akce pořádané sdružením patří například vědecko-literární konference pod názvem **„Rusové a Morava“**, která je realizována ve spolupráci

⁴⁸ O ruském centru. Katedra ruského jazyka a literatury [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://katedry.ped.muni.cz/rustina/ruske-centrum/o-ruskem-centru>

s Filozofickou a Pedagogickou fakultou MU v Brně, Dny ruské kultury a festival „**Ruské jaro na Moravě**“, organizovaný za pomoci České asociace rusistů.

Spolek každoročně slaví tradiční ruské svátky, jimiž jsou Vánoce, Nový rok, Velikonoce, Maslenica, Den Vítězství a Den Obránců vlasti. Sdružení pořádá také mnoho koncertů, výstav, večírků, přednášek, konferencí a festivalů a spoluorganizuje nebo se alespoň účastní řady nejrůznějších akcí. Pouze za rok 2015 to byly tyto události: JOLKA pro děti a rodiče; Maslenica; Praha – Den obránce vlasti; Pietní akt u pomníku osvobození Brna; 7. ročník festivalu Ruské jaro na Moravě; Ruský hudební salon na Moravě; Den ruského jazyka v JMK; Ruská středa. Setkání s hosty z Novosibirska; Akce k 70. výročí osvobození obce Starovičky; Koncert věnovaný 70. výročí osvobození Brna; «Бахта памяти» v gymnáziu Velké Pavlovice; Beseda a prezentace foto archivu 2. světové války; Osvobození Ostravy; Osvobození Olomouce; Exkurze: poznej krásy a historii jižní Moravy; Vernisáž výstavy k 70. výročí osvobození ČR od fašismu; Den vítězství; Koncert duchovní hudby; Den národnostních menšin JMK; Koncert národního umělce RF J. Gorbunova, T. Janošové a souboru Sudaruški; Festival Národů Podyjí (Mikulov); Festival Babylonfest; Návštěva Ruska: Kyjev – Volgograd – Prochorovka a mnoho dalších.

O činnosti sdružení nejednou informovala česká i ruská média, což napomáhá zvyšování jeho prestiže.

3.3.5.1 FOLKLORNÍ SOUBOR MATRJOŠKY (МАТРЕШКИ)

Folklorní soubor Matrjošky funguje v rámci Ruského kulturně osvětového sdružení na Moravě od roku 2006 a snaží se o popularizaci ruského folklóru a Ruska jako takového. Matrjošky zpracovávají klasické ruské lidové tradice a folklór. Soubor skládá a zpívá častušky, s nimiž často vystupuje na mezinárodních festivalech národnostních menšin i při jiných příležitostech, zejména na akcích pořádaných Ruským kulturně osvětovým sdružením na Moravě.⁴⁹

⁴⁹ Русское культурно-просветительное общество в Моравии. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 195-202. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

3.4 INSTITUCE A ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V OSTRAVĚ

3.4.1 OSTRAVSKÝ RUSKÝ DŮM (ОСТРАВСКИЙ РУССКИЙ ДОМ)

Ostravský ruský dům byl založen v roce 2006. Od svého vzniku pravidelně pořádá mnoho kulturních festivalů a setkání umělců, podílel se mimo jiné také na založení oddělení ruské literatury v Městské knihovně v Ostravě. Organizace spolupracuje s dalšími ruskými spolky, zejména s Česko-ruskou společností, s níž každoročně pořádá 5 společných koncertů. Partnerství s Volgogradskou asociací mezinárodní spolupráce (Волгоградская Ассоциация Международного Сотрудничества) přineslo Ostravskému ruskému domu mnohé výhody, například možnost přijímat umělce či turistické skupiny z Volgogradu.⁵⁰

3.5 INSTITUCE A ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V PLZNI

3.5.1 RUSKÉ CENTRUM V PLZNI (РУССКИЙ ЦЕНТР В ГОРОДЕ ПЛЗЕНЬ)

Plzeňské Ruské centrum vzniklo jako první svého druhu v České republice dne 12. prosince 2012 a funguje při Ústavu jazykové přípravy Západočeské univerzity v Plzni (ZČU).

Centrum poskytuje služby studentům ZČU, žákům, ale i široké veřejnosti a všem, kteří mají zájem seznámit se s ruským jazykem a kulturou. Součástí jeho činnosti je pořádání množství vzdělávacích akcí, především kurzů, seminářů, přednášek, konferencí, prezentací a workshopů.⁵¹

3.6 INSTITUCE A ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V ÚSTÍ NAD LABEM

3.6.1 OBERIG (ОБЕРИГ)

Občanské sdružení **Oberig** vzniklo v roce 2003 z iniciativy emigrantů z Východní Evropy, oficiálně zaregistrováno je však od roku 2007. Organizace se zabývá zejména otázkami integrace krajanů do české společnosti, poskytováním pomoci emigrantům při adaptaci v českém prostředí a v neposlední řadě také prací s mládeží. Předsedkyní organizace je **Julija Judlova**.

Spolek poskytuje konzultace v oblasti práva a sociálního zabezpečení v ČR a organizuje vzdělávací programy pro cizince, jimiž jsou například kurzy českého jazyka

⁵⁰ Остравский русский дом. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: вчера i segodnja. Izdaniye 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 148-153. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

⁵¹ Ruské Centrum [online]. [cit. 2016-03-30]. Dostupné z: <http://www.ruskecentrum.zcu.cz/>

nebo počítačové gramotnosti. Dále se sdružení věnuje poskytování sociálních služeb rodinám s dětmi – sociální pracovníci jim pomáhají s výběrem školy nebo školky, pokud má dítě problém s učením, najdou jim soukromého učitele, případně doprovázejí dítě do školy nebo kroužků a podobně.

V roce 2006 vzniklo také Informační centrum, které lidem, jež se kvůli nedostatečné znalosti českých zákonů nebo českého jazyka ocitli v těžké životní situaci, pomáhá řešit jejich problémy.

Dále byl roku 2010 založen **dětský klub „Privet“ („Привет“)**, určený pro děti od 3 do 6 let, jehož činnost je cílena zejména na potomky smíšených manželství. Hlavními úkoly je seznámit tyto děti jak s českou, tak s ruskou kulturou a dosáhnout toho, aby jako nositelé ruského dědictví nezapomínali svůj rodný jazyk.

Organizace pořádá velké množství různých akcí, především se jedná o semináře a přednášky na téma multikulturalismu. Sdružení dokonce natočilo film o životě cizinců v České republice – jeho cílem je ukázat české mládeži, že cizinci jsou stejní lidé jako oni, mají stejné problémy, koníčky, priority, cíle atd., což je důvod, proč byl **film nazván „Jsme stejní jako vy“ (Мы такие же, как вы“)**.⁵²

3.6.2 OČAG, SDRUŽENÍ KRAJANŮ ZEMĚ ROSSIJSKÉ (ОЧАГ)

OČAG je občanské sdružení se sídlem v Ústí nad Labem. Ve své nové podobě bylo založeno v roce 1991 **Tatjanou Krepciášovou**, ale v podstatě jde o pokračovatele organizace, která na území ČR působila již od roku 1923, tudíž se jedná o společnost s dlouholetou tradicí.

Sdružení se zaměřuje na pomoc občanům, kteří přicházejí do ČR ze zemí bývalého Sovětského svazu, a to v oblasti duchovní, právní i vzdělávací. Usiluje o budování dobrých vztahů české a ruské společnosti, o vzájemné poznání, porozumění a kulturní obohacení. Ruské menšině tento spolek poskytuje informace a pomoc při řešení různých otázek a problémů, tak aby jejich začlenění do české společnosti proběhlo co nejsnadněji. Sdružení každý měsíc vydává **časopis** se stejnojmenným názvem „**OČAG**“.⁵³

⁵² Обериг. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 142-147. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

⁵³ OČAG (Krb) [online]. [cit. 2016-03-29]. Dostupné z: <http://www.ukp98.cz/unl/org/Ostatni/ocag.htm>

3.7 INSTITUTE A ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

3.7.1 RUSKÝ KLUB (РУССКИЙ КЛУБ)

Ruský klub je dobrovolná nezisková organizace se sídlem v Českých Budějovicích, působící od roku 2004.

Hlavním úkolem sdružení je ochrana lidských práv ruský mluvících občanů žijících na území ČR a poskytování informací, rad a pomoci všem, kteří o ně požádají. Dále se klub snaží o co nejlepší adaptaci Rusů v českém prostředí a také o vzájemné pochopení obou kultur.

Sdružení pořádá nejrůznější kulturní a společenské akce, dětské večery apod.

3.8 INSTITUTE A ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V HRADCI KRÁLOVÉ

3.8.1 MEZINÁRODNÍ KULTURNÍ INSTITUT KLÍČ (МЕЖДУНАРОДНЫЙ КУЛЬТУРНЫЙ ИНСТИТУТ КЛЮЧ)

Mezinárodní kulturní institut Klíč je společenská organizace založená v roce 2013, jejímž úkolem je podporovat výuku a rozvoj pedagogiky ruského jazyka v České republice, ať už jako jazyka mateřského, nebo cizího. Cílem institutu je rozvíjet mezinárodní vztahy dětí, mládeže a všech ostatních občanů, k čemuž dochází prostřednictvím různých činností v oblastech kultury, vzdělání i sportu.

Mezi hlavní aktivity tohoto sdružení patří organizování mezinárodních konferencí, seminářů a lekcí. Klíč pořádá akce jako například **„Pomůžeme dětem učit se“** (**„Поможем детям учиться“**), což je program pro učitele, rodiče a žáky, nebo **„Studentský vlak“** (**„Студенческий поезд“**), který představuje společné výukové programy ruského jazyka pro střední školy a univerzity. Dále jsou organizovány specializované mezinárodní výměnné pobyty v dětských táborech nebo festivaly dětských divadel. **„Žijeme v Česku – mluvíme česky“** (**„Живем в Чехии – говорим по-чешски“**) je projekt z oblasti lingvistiky, v rámci kterého vznikla učebnice českého jazyka a pořádají se také semináře a prezentace. Koncept **„Žijeme a učíme se v České republice“** (**„Мы живем и учимся в Чешской Республике“**) má sloužit jako podpora při získávání vysokoškolského vzdělání na území Česka a zároveň by měl usnadnit i navázání kontaktu či spolupráce mezi ruský mluvícími a českými studenty. **„Svět jako škola“** (**„Мир как школа“**) je vzdělávací turistika pro děti a mládež, zatímco v dalším

projektu s názvem „Adresy přátelství“ („Адреса дружбы“) se jedná o vedení vzájemné korespondence českých a ruských žáků a studentů za účelem naučit se cizí jazyk.⁵⁴

3.9 INSTITUCE A ORGANIZACE PŮSOBÍCÍ V TEPLICÍCH

3.9.1 KOVČEG-ARCHA (КОВЧЕГ-АРХА)

Spolek **Kovčeg-Archa** funguje od roku 2008, kdy byl v Teplicích založen skupinou tří lidí různé národnosti – Kyrgyzkou, Češkou a Rusem. Předsedou spolku je **Andrej Orlov**.

Cílem organizace je sdružovat a sjednocovat rusky mluvící obyvatelstvo severozápadních Čech a uchovávat povědomí o hrdinských činech ruských a sovětských vojáků v období osvobození Evropy. Spolek v rámci těchto aktivit navazuje kontakty s dalšími podobnými českými i světovými organizacemi, které se soustředí na tuto problematiku. Dále sdružení poskytuje také informační a právní podporu ruským krajanům, čímž napomáhá jejich snazší integraci do české společnosti.

Klíčovou činností je v neposlední řadě i šíření ruského jazyka mezi dětmi a mládeží z ruských či smíšených rodin. Za tímto účelem byla zřízena pravoslavná knihovna s ruskojazyčnou literaturou, včetně rusky psaných vědecko-populárních textů. Členové spolku navíc pravidelně pořádají pro žáky gymnázií a vysokých škol besedy na témata týkající se ruské kultury, ekonomiky, politiky nebo vzdělávacího systému v Rusku. Organizace se v letech 2010 a 2011 podílela také na vydání **učebnice ruštiny „Klass“ („Класс“)**. Mimo to spolek organizuje nejružnější setkání a akce, především k příležitostí oslav tradičních ruských svátků. Jednotlivých setkání se účastní i velvyslanec Ruska v Karlových Varech a další významní zástupci RF, Ukrajiny nebo Běloruska.⁵⁵

4 SHRNU TÍ

Tímto jsme dokončili výčet a popis činností nalezených kulturních a společenských institucí. Pro naši práci jsme zvolili dělení podle teritoriálního kritéria, které jsme vyhodnotili jako nejpřehlednější, lze ovšem na tyto instituce nahlížet z různých jiných

⁵⁴ Международный культурный институт Ключ. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 120-130. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

⁵⁵ Ковчег-Арха. ALBOROV, Oleg. Rossijane v Čechii: včera i segodnja. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012, s. 112-119. Biblioteka Koordinacionnogo soveta rossijskich sootečestvennikov v Čechii. ISBN 978-80-7451-216-2.

hledisek. Například je možné mezi jednotlivými organizacemi vydělit takové instituce, které se zabývají dílčími atributy ruské kultury (tj. hudbou, literaturou, folklórem).

V případě takového dělení bychom mohli jako první jmenovat hudební instituce, které se věnují skládání a interpretaci ruských písní či děl ruských autorů. Sem by bylo možné zařadit **Bard klub Praha** a **Ruský hudební salon**.

Následně by to byly literární organizace, které se nezabývají pouze díly ruských spisovatelů, nýbrž i vlastní ruskojazyčnou tvorbou. Do této skupiny by patřily **Literární spolek Souznění**, **Společnost Mariny Cvětajevové** a **Svaz ruskojazyčných spisovatelů**.

Jelikož jsme již v úvodu zmínili zájem o folklór, je třeba jmenovat i organizace, které se věnují zpracovávání a uchovávání ruských písní, tanců a tradic obecně. K folklorním souborům lze zařadit **Folklorní sdružení přátel ruské a ukrajinské kultury Sudaruška**, **Folklorní soubor Matrjošky**, který působí v rámci Ruského kulturně osvětového sdružení na Moravě a v rámci Vsekozáckého svazu Českých zemí a Slovenska funguje **Folklorní soubor Kozáci Vltavy**.

Velmi důležitou skupinu tvoří instituce vzdělávací, u nichž je největší důraz kladen na podporu vzdělanosti, tedy na výuku ruského jazyka, usilování o rozvoj znalosti ruské historie, literatury, reálií a pořádání nejrůznějších vzdělávacích akcí. K těmto institucím můžeme jednoznačně zařadit **Ruské centrum vědy a kultury v Praze**; dále **Mezinárodní kulturní institut Klíč**; **Ruská centra v Brně a Plzni** nebo **Česko-ruskou společnost**.

Dále by se daly vydělit mládežnické spolky, které sdružují především mládež, zejména studenty, a právě jim uzpůsobují své akce a publikační činnost. K nim patří **Mezinárodní kulturní institut Klíč**, **Mládežnické sdružení ARTEK**, **PRAGmatiki** a **Pražská inspirace**.

Kromě tohoto by bylo možné na členění pohlížet dle stáří jednotlivých organizací. Mezi spolky s nejdelší tradicí u nás bychom zařadili: výbor **Oni byli první**, jenž v České republice působí od roku 1993, **Ruskou občinu** založenou roku 1997, **Ruské středisko vědy a kultury v Praze**, které funguje již od roku 1971, a **OČAG**, Sdružení krajanů země Rossijské, jež je aktivní od roku 1991, ale jedná se o pokračovatele organizace, která na našem území působila dokonce už od roku 1923. K nejmladším organizacím naopak patří zejména již zmíněné spolky studentské: **Mezinárodní kulturní institut Klíč**,

Mládežnické sdružení ARTEK, PRAGmatiki a Pražská inspirace, plus nedávno vzniklý **Všekozácký svaz Českých zemí a Slovenska; Vyslanecká trojická kozácká stanice v Praze a Ruská centra v Brně a Plzni**.

Dělení z hlediska významnosti zkoumaných institucí by bylo velmi diskutabilní, ovšem za asi nejznámější a bezesporu nejaktivnější instituci lze označit **Ruské středisko vědy a kultury v Praze**, na Moravě by to potom bylo **Ruské kulturně-osvětové sdružení**. Naopak za méně známé a aktivní organizace, o čemž svědčí zejména malé množství dostupných a nalezených informací, lze považovat **Ruskou občinu, Česko-ruský kulturní spolek v Praze** nebo **Ruský klub** v Českých Budějovicích.

Je důležité nenechat bez povšimnutí fakt, že v poslední době začínají vznikat kozácké stanice (**Všekozácký svaz Českých zemí a Slovenska, Vyslanecká trojická kozácká stanice v Praze**). Podle údajů Úřadu vlády ČR: Sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny uvedených ve *Zprávě o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2012* jde o uniformované a ozbrojené oddíly založené na zdánlivě historické tradici ruských kozáků, vznikající v průběhu posledních let z popudu velvyslanectví a kremelské administrativy v ČR. Tato sdružení jsou podle Rady vlády přímo řízena z Kremlu a jejich hlavním cílem je proniknout do všech společenských a státních struktur (parlament, vláda, orgány místní samosprávy). Jistou pozornost je též třeba věnovat aktivitám **Koordinační rady** při velvyslanectví, jejímiž členy jsou „spoluvlastenci“ (sootečestvenniki) Ruska bez snahy o integraci v ČR. Činnost výše uvedených kozáckých organizací a spolků podřízených Koordinační radě nelze slučovat s činností českých sdružení národnostních menšin⁵⁶.

⁵⁶ Reflexe národnostních menšin. Zpráva o situaci národnostních menšin v České republice za rok 2012 [online]. Praha: Úřad vlády ČR, Sekretariát Rady vlády pro národnostní menšiny, 2013, s. 27 [cit. 2016-04-02]. ISBN 978-80-7440-079-7. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rnm/dokumenty/dokumenty-rady/zprava_2012_tiskarna.pdf

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo zmapovat činnost kulturních a společenských institucí na území České republiky.

Nejprve jsme pro co nejsrozumitelnější pochopení celé tematiky uvedli stručné definice pojmů: instituce, organizace, nevládní nezisková organizace, obecně prospěšná společnost, sdružení a spolek.

Ve druhé kapitole jsme nastínili obecnou situaci ruské menšiny v ČR. Zabývali jsme se historií ruské emigrace do České republiky, respektive tehdejšího Československa a rozdělili jsme ruskou emigraci do tří vln. Došli jsme k závěru, že se přístup k ruským migrantům, jak ze strany vlády, tak ze strany českých obyvatel, v různých historických obdobích lišil. K první vlně migrace po roce 1918 byla politika tehdejší první republiky velmi přívětivá, a to zejména zásluhou T. G. Masaryka, Karla Kramáře a dalších. Dokonce byla založena tzv. Ruská pomocná akce, což byla finanční dotace na podporu ruských migrantů v ČR. První vlnu migrace tvořili především ruští studenti, kteří byli hojně podporováni ve svém dalším studiu (zakládala se ruská gymnázia a ruské vysoké školy), proto, aby se tato evropsky vzdělaná mládež posléze mohla vrátit zpět do vlasti. K první vlně migrace patřila také inteligence, vědci, filozofové, spisovatelé a mezi nimi několik významných osobností; jednou z nejvýraznějších byla Marina Cvětajevová. Zatímco v období první migrační vlny byl vztah k migrantům velmi pozitivní, ve 30. letech toto příznivé období pro ruské emigranty postupně končilo. Rusové měli problém najít si práci, byli pronásledováni jak nacisty, tak Sověty, a po roce 1945 byli masově zatýkáni a posíláni do gulagů. Na konci 40. let si mnoho českých studentů, kteří se rozhodli pro studium v Sovětském svazu, přivezlo s sebou zpět do rodné vlasti i své ruské manželky, což vytvořilo pomyslnou druhou vlnu migrace. Za třetí vlnu migrace se považuje období po roce 1991, tedy po rozpadu Sovětského svazu, přičemž důvodem je především hledání práce.

Poté, co jsme se zabývali historií, jsme se přesunuli k aktuálnímu stavu ruské menšiny v České republice. Podle získaných údajů z období z let 1991 až 2014, lze s jistotou tvrdit, že počet obyvatel ruské národnosti v ČR se dlouhodobě zvyšuje a růst je možné předpokládat i v budoucnu. Ruská menšina je celoplošně rozšířena, ovšem zcela přirozeně je nejvíce koncentrována ve velkých městech, což můžeme názorně demonstrovat na samotných institucích, ty byly totiž rozděleny právě na základě toho, ve

kterém městě a regionu působí. Jednalo se o instituce působící v Praze, Brně, Ostravě, Plzni, Ústí nad Labem, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Teplicích, popř. o instituce s celorepublikovou působností.

Tím jsme se dostali k samotnému jádru práce, tedy k jednotlivým organizacím a popisům jejich činnosti. V dostupných zdrojích jsme našli celkem 33 kulturních a společenských organizací působících na území České republiky. Jsou to: **Česko-ruská společnost; Koordinační rada ruských krajanů v České republice; Mládežnické sdružení ARTEK; výbor Oni byli první; Ruská obec; Rusko-české vědecké a kulturní fórum; Sdružení krajanů a přátel ruské tradice v ČR; Společnost Mariny Cvětajevové; Svaz ruskojazyčných spisovatelů v České republice; Všekozácký svaz Českých zemí a Slovenska; Bard klub Praha; Cennější než perla; Česko-ruský kulturní spolek v Praze; Obchodně-kulturní centrum ARBAT; PRAGmatiki; Pražská inspirace; Ruské středisko vědy a kultury v Praze; Ruský hudební salon; Ruský kulturní svaz Praha; Vyslanecká trojická kozácká stanice v Praze; Asociace ruských spolků v České republice; Centrum ruské diaspory v České republice; Folklorní sdružení přátel ruské a ukrajinské kultury Sudaruška; Literární spolek Souznění; Ruské centrum v Brně; Ruské centrum v Plzni; Ruské kulturně osvětové sdružení na Moravě; Ostravský ruský dům; OČAG, Sdružení krajanů země Rossijské; Ruský klub; Mezinárodní kulturní institut Klíč a Kovčeg-Archa.**

U jednotlivých organizací jsme v závislosti na dostupnosti informací uváděli obecnou charakteristiku spolku, rok, místo a podmínky vzniku, sídlo, působnost a předsedu sdružení, cíle a způsoby, jak je těchto cílů dosahováno, s jakými podobnými organizacemi spolek spolupracuje, jaké akce pořádá a zda se věnuje také publikační činnosti.

Obecně lze konstatovat, že všechny výše zmíněné instituce mají víceméně stejné cíle, jimiž je především: zachovat důležité atributy ruské kultury, tzn. historii, umění a tradice; popularizovat ruský jazyk, výuku ruského jazyka a Rusko jako takové za jeho hranicemi; usilovat o vzájemné porozumění a poznání obou kultur a napomoci tím co nejsnazšímu začlenění ruských migrantů do majoritní české společnosti.

K činnostem všech kulturních a společenských institucí patří pořádání různých akcí, koncertů, setkání, výstav, oslav tradičních ruských svátků, divadelních představení, přednášek, odborných konzultací, pietních aktů, výletů, exkurzí, dětských táborů apod.

V neposlední řadě se spolky věnují zpravidla i publikační činnosti, tedy vydávání ruskojazyčných časopisů, knih a učebnic. Mezi nejvýznamnější pořádané akce patří nepochybně soutěžní přehlídka v recitaci a zpěvu děl ruských autorů v ruském jazyce „**POETICA – Puškinův památník**“, pořádaná Českou asociací rusistů (ČAR) ve spolupráci s Česko-ruskou společností, Katedrou ruského jazyka a literatury Masarykovy univerzity v Brně, Centrem ruské diaspory a Ministerstvem kultury. Dále můžeme uvést například festival „**Ruské jaro na Moravě**, který organizuje Ruské kulturně osvětové sdružení na Moravě společně s ČAR, nebo literárně-vědeckou konferenci „**Rusové a Morava**“, na níž se podílí taktéž Ruské kulturně osvětové sdružení a Filozofická a Pedagogická fakulta Masarykovy univerzity v Brně.

Naše přání, jež bylo vysloveno v úvodu, tedy že bychom rádi našli folklorní soubory, které se zaměřují na uchovávání ruských tradic a zvyků, bylo do jisté míry splněno, jelikož jsme tři takovéto organizace našli. Lze mezi ně zařadit: **Folklorní sdružení přátel ruské a ukrajinské kultury Sudaruška**, **Folklorní soubor Matrjošky** fungující v rámci Ruského kulturně osvětového sdružení na Moravě a **Folklorní soubor Kozáci Vltavy** při Všekozáckém svazu Českých zemí a Slovenska.

Závěrem je bohužel nutno uvést dva negativní fakty. V první řadě je to skutečnost, že některé spolky se více než na prosazování zájmů ruské menšiny v ČR orientují na prosazování mocenských zájmů Ruska, a dále pak to, že ani přes všechny popsané snahy o uchování ruské kultury se o činnost kulturních a společenských organizací zajímá pouze necelá polovina příslušníků ruské menšiny (zájem jeví pouhých 44 % Rusů⁵⁷).

⁵⁷ KAREL, Sládek. Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiózní variabilita ruských migrantů. Praha: Pavel Mervart, 2010, s. 121. ISBN 978-80-87378-49-6.

RESUMÉ (PEZIOUME)

Культура является составной частью жизни каждого человека. Поддерживать общественную и культурную жизнь и не забывать важные атрибуты культуры, то есть язык, историю, традиции, очень важно для каждого из нас, а именно для тех, кто не живет в своей родной стране, в естественной ему среде, а за границей, в других культурных и общественных условиях.

О том, чтобы эмигранты и их потомки не забывали свою коренную культуру, заботятся общественные и культурные организации, которыми мы занимались. Нас интересовало, какая ситуация, что касается наличия русских культурных и общественных организаций, существует в Чешской Республике. Русская культура сама по себе чрезвычайно богатая, и поэтому нам было интересно, как её поддерживает русское нацменьшинство, проживающее в Чешской Республике.

Целью нашей работы являлось рассмотреть современное состояние русских организаций, действующих в культурной и общественной сфере в Чешской Республике. Мы постарались найти как можно больше культурных и общественных организаций, классифицировали их и подробно изучили их деятельность.

В первой главе нашей работы мы дали определения понятий, которые довольно часто встречаются и повторяются в тексте, и их знание важно для понимания целой работы. Это были такие понятия, как: **институт, организация, неправительственная неприбыльная организация, общественно полезное общество, гражданское объединение, общество**. Понятия институт и организация являются синонимами и означают группу людей, которых объединяет т общий интерес. По новому гражданскому кодексу, действующему с 1 января 2014 года, вместо понятия гражданское объединение используется название «общество-spolek». Хотя с 2014 года не могут возникать новые гражданские объединения и существующие должны в данный срок превратиться в общество «spolek», некоторые организации еще не приспособились к этому изменению и поэтому в нашей работе ещё появляется понятие гражданское объединение «občanské sdružení».

Прежде чем мы подробно занялись исследованием деятельности отдельных организаций, было необходимо наметить всеобщую проблематику русского меньшинства в Чехии. В какие периоды русские эмигранты приходили на

территорию Чехии, по каким причинам уходили из России, какие слои общества, прежде всего, составляли русскую эмиграцию, как Чешская Республика приняла русских эмигрантов, а также каким было отношение чехов к русским и как это отношение со временем менялось. Мы разделили русскую эмиграцию в Чехию (Чехословакию) на три волны.

Первая волна эмиграции к нам пришла после 1918 года. Политика тогдашней т.н. первой республики была к эмигрантам очень приветлива, благодаря, в первую очередь, тогдашнему президенту Т. Г. Масарику. Первую волну эмиграции представляла собой, прежде всего, интеллигенция: ученые, философы, писатели (напр. Марина Цветаева), а также представители низшего социального слоя: рабочие, пенсионеры, матери с детьми или студенты. Главным образом, студентам была предоставлена очень большая поддержка во время учебы. Было основано несколько русских гимназий. Также была создана так называемая «русская акция», это была финансовая помощь, предоставленная русским эмигрантам. В 30-е годы эта благоприятная для эмигрантов среда начала меняться. У них была проблема найти работу. Во время Второй мировой войны они преследовались как нацистами, так и Советской властью и после 1945 года массово отправлялись в ГУЛАГ. Лишь несколько десятков эмигрантов вернулись живыми. В конце 40-х годов много чешских студентов уезжало учиться в СССР, поскольку это была единственная возможность учебы за границей. Чешские студенты часто женились в Советском Союзе, и своих жен привозили собой в Чехию. Таким образом, возникла вторая волна эмиграции. Третьей волной считается период после распада СССР, т.е. после 1991 года, причем причиной эмиграции является, главным образом, поиск работы и другие экономические причины.

В 1945 году чехи приветствовали русских как освободителей, в связи с событиями 1968 года ситуация резко изменилась, и в чешском обществе господствовало сильное антирусское настроение. Сегодня отношение чехов к русским намного более дружеское.

После того, когда мы разобрались с историей, мы сосредоточились на актуальном состоянии русского нацменьшинства в Чешской Республике. По данным, полученным с 1991 по 2014 год, можно с уверенностью сказать, что количество русских жителей в Чехии долговременно продолжает расти, и можно

предполагать последующий рост и в будущем. Русское меньшинство распространено на всей территории Чешской Республики, но, естественно, наибольшая концентрация русских вблизи больших городов (Прага, Брно, Карловы Вары, Теплице). Русское меньшинство довольно разрозненное, сдержанное, изолированное, некоммуникабельное в отношении к мажоритарному чешскому обществу. Это является следствием того, что русские мигранты приходили к нам в разные исторические периоды, по разным причинам, из разных слоев общества. И поэтому разные культурные и общественные организации стараются объединить русское меньшинство как одно целое и одновременно помочь познакомить чешскую и русскую культуры друг с другом.

Таким образом, мы подошли к самому ядру нашей работы, то есть к отдельным организациям и к описанию их деятельности. У каждой отдельной организации мы сосредоточились на описании общей характеристики общества. Где, когда и при каких условиях он возник, кто является его руководителем или председателем, что является главной целью организации, и каким образом общество старается выполнять эти цели, какие мероприятия институт организует и какова его публикационная деятельность. В общем, мы нашли и описали 33 культурные и общественные организации, действующие на территории Чешской Республики. Мы разделили их по территориальному критерию, в каком городе или области они работают. Мы выделили организации, действующие **на всей территории Чехии**, и это были: **Чешско-русское общество в ЧР, Координационный совет российских соотечественников в Чехии, Общество русскоговорящей молодежи Артек в Чехии, Они были первые, Русская община, Русский центр, Российско-чешский научно-культурный форум, Русская традиция, Общество Марины Цветаевой, Союз русскоязычных писателей в Чешской Республике, Всеказачий союз Чешских земель и Словакии и Казаки Влтавы**. Далее организации, действующие, главным образом, в Праге: **Бард-клуб Прага, Драгоценней жемчуга, Чешско-русское культурное сообщество в Праге, Торгово-культурный центр АРБАТ, ПРАГматики, Пражская инспирация, Российский центр науки и культуры в Праге, Русский музыкальный салон, Русский культурный союз Прага, Казачья Посольская станица Троицкая в Праге**. Далее организации, действующие в городе Брно: **Ассоциация русских обществ в Чешской Республике, Центр русской диаспоры в Чешской Республике, Сударушка, Литературное общество**

Созвучие, Русский центр в городе Брно, Русское культурно-просветительное общество в Моравии и Матрешки. Организации, работающие в городе **Острава: Остравский русский дом;** городе **Пльзень: Русский центр в городе Пльзень;** в городе **Усти-над-Лабем: Обериг и ОЧАГ;** в городе **Ческе-Будеёвице: Русский клуб;** в городе **Градец-Кралове: Международный культурный институт Ключ** и в городе **Теплице: Ковчег-Арха.**

В общем, можно сказать, что все эти организации имеют почти одни и те же цели: сохранить важные атрибуты русской культуры, то есть: язык, историю, традиции, фольклор; популяризовать русский язык, изучение русского языка и саму Россию за границей; достичь взаимного понимания обеих культур и тем помочь как можно более благополучному включению русского меньшинства в мажоритарное чешское общество. Все общества организуют различные мероприятия, связанные с какими-либо атрибутами культуры: музыкой, литературой, театром, живописью, фольклором. Они организуют разные концерты, встречи, выставки, вечеринки по случаю традиционных русских праздников, спектакли, лекции, консультации, поездки, экскурсии, лагеря для детей и др. Не в последнюю очередь организации занимаются публикационной деятельностью, то есть изданием русскоязычных газет, журналов, книг и учебников. Среди самых выразительных мероприятий можно, безусловно, назвать **«ARS POETICA» – памятник Пушкина, «Русская весна в Моравии»** и конференция **«Русские и Моравия».**

В четвертой главе мы ясно изложили нашу тематику, наш взгляд на организации с разных точек зрения и разделили их по другим критериям, чем по территориальному. Мы отметили важнейшие и наиболее активные организации. Мы выделили литературные организации, которые занимаются не только творчеством русских авторов, но также изданием собственного русскоязычного творчества. Музыкальные организации сосредоточены на сочинении и интерпретации русских песен. Фольклорные организации стараются сохранить русские традиции, обычаи, песни и танцы. Для образовательных институтов важно изучение русского языка, русских реалий и истории. Студенческие организации, главным образом, объединяют молодых людей, именно студентов, и готовят для них разные мероприятия. Мы выделили молодые общества и, наоборот, организации с долгой традицией. В последнее время возникают казачьи организации, которые

могут быть, по мнениям некоторых, опасными, потому что они прямо управляются из Кремля и возникают с целью проникнуть во все общественные и государственные структуры и распространять позитивную картину о России.

В самом конце нашей работы, к сожалению, необходимо обратить внимание на два негативных факта. Некоторые организации более заинтересованы в настаивании на властных интересах России, чем в вопросах русского меньшинства. Во вторых, вопреки богатой деятельности культурных и общественных организаций, лишь менее половины (40 %) представителей русского меньшинства интересуются их деятельностью и активно включаются в общественную жизнь русского меньшинства в Чешской Республике.

ZDROJE

LITERATURA

ALBOROV, Oleg. *Rossijane v Čechii: včera i segodnja*. Izdanije 1-oje. Praha: Ottovo nakladatelství, 2012. ISBN 978-80-7451-216-2.

BEDNÁŘ, Václav a kol. *Nový občanský zákoník*. Vydání první. Karlovy Vary: Vysoká škola Karlovy Vary, o.p.s., 2015. 245 stran. ISBN 978-80-87236-25-3.

BĚLOŠEVSKÁ, Ljubov, ed. *Chronika kul'turnoj, naučnoj i obščestvennoj žizni rusknoj emigraciji v Čechoslovackoj respublike. T. 2, 1930-1939 = Kronika kulturního, vědeckého a společenského života ruské emigrace v Československé republice*. 1. vyd. Praha: Slavjanskij institut AN ČR, 2001. 639 s. Práce Slovanského ústavu AV ČR. Sv. 10. ISBN 80-86420-04-3.

ČECHOVÁ, Tereza. *Ruské kulturní akce v Praze v letech 2010-2013*. Brno, 2014. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/394919/pedf_b/BAKALARSKA_PRACE_-_Tereza_Cechova.txt. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Natalia Naumova.

DEMJANČUKOVÁ, Dagmar (ed.). *Ruská kultura 20. století: [sborník z vědecké konference katedry filosofie FF ZČU : Plzeň 23.5.2007-24.5.2008]*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2008, 143 s. ISBN 978-80-7043-753-7.

JOCHYMKOVÁ, Terezie. *Kulturní spolky a organizace, sdružující příslušníky ruské národnostní menšiny na území České republiky*. Brno, 2015. Dostupné také z: http://is.muni.cz/th/416086/ff_b/Plny_text_prace_Jochymkova_ufniktd.pdf. Bakalářská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. PhDr. Josef Dohnal, CSc.

KINCLOVÁ, Pavla. *Historie a školství malých etnik v České republice*. Pardubice, 2012. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice. Vedoucí práce PhDr. Mgr. Ilona Moravcová, PhD.

KOPŘIVOVÁ, Anastazie. *Ruská, ukrajinská a běloruská emigrace v Praze: adresář*. 2. dopl. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky, 1999, 29 s. Edice Slovanské knihovny. ISBN 80-7050-314-9.

NĚMEČEK, Jan a Emil VORÁČEK (eds.). *Česko-ruské vztahy v 19. a 20. století: Češko-rossijskije otnošenija v 19-20 vekach*. Praha: Historický ústav, 2011, 438 s. ISBN 978-80-7286-190-3.

SLÁDEK, Karel. *Ruská menšina a česká společnost: východiska transkulturní komunikace*. 1. vyd. Ostrava: Moravapress, 2014. 106 s. ISBN 978-80-87853-12-2.

SLÁDEK, Karel. *Ruská diaspora v České republice: sociální, politická a religiózní variabilita ruských migrantů*. Praha: Pavel Mervart, 2010. ISBN 978-80-87378-49-6.

SLÁDEK, Zdeněk a Ljubov BĚLOŠEVSKÁ. *Dokumenty k dějinám ruské a ukrajinské emigrace v Československé republice (1918-1939)*. Vyd. 1. Praha: Euroslavica, 1998, 342 s. Práce Slovanského ústavu AV ČR. ISBN 80-85494-48-5.

PANČENKO, Aleksandr Michajlovič a Michal ŘOUTIL. *Metamorfózy ruské kultury: sborník statí a esejů*. Červený Kostelec: Pavel Mervart, 2012, 389 s. Russia Altera. ISBN 978-80-7465-007-9.

POTŮČKOVÁ, Petra. *Ruská kultura v současné České republice*. Brno, 2014. Dostupné také z: https://is.muni.cz/th/266600/ff_m/Diplomova_prace.txt. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce PhDr. Petr Kalina Ph.D.

PUTNA, Martin C. *Rusko mimo Rusko: Dějiny a kult. rus. emigrace 1917-1991. Díl 1. 1.* vyd. Brno: Petrov, 1993. 200 s., 1 příl. ISBN 80-85247-45-3.

PUTNA, Martin C. *Rusko mimo Rusko: dějiny a kultura ruské emigrace 1917-1991. Díl 2.* 1. vyd. Brno: Petrov, 1994. 301 s. ISBN 80-85247-53-4.

VACEK, Jiří, ed. *Ruská, ukrajinská a běloruská emigrace v Praze*. Praha: Národní knihovna České republiky, 1995. 53 s., příl. ISBN 80-7050-218-5.

VEBER, Václav. *Ruská a ukrajinská emigrace v ČSR v letech 1918-1945*. Praha: Karolinum, 1996, 130, 25 s. ISBN 80-7184-191-9.

VONDROUŠKOVÁ, Ljubov', ed. *Sozvučije: pervyj al'manach literaturno-tvorčeskogo ob'jedinenija = Souznění: první almanach literárně-tvůrčího sdružení*. Brno: Onufrius, 2003. 28 s. ISBN 80-902054-8-8.

ZELNÍČKOVÁ, Veronika. *Ruské kulturní akce (výstavy, koncerty, divadelní představení) v Brně v letech 2005–2010*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Natalia Naumova.

INTERNETOVÉ ODKAZY

<http://www.artek.cz/>
<http://asociacerusistu.cz/>
<http://www.babylonfest.cz/>
<http://centrum-ruske-diaspory.webnode.cz/>
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1256762-jini-rusove>
<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/archiv/1433278-cesky-lev-a-rusky-medved>
https://cs.wikipedia.org/wiki/Rusk%C3%A1_men%C5%A1ina_v_%C4%8Cesku
https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladim%C3%ADr_Bystrov
https://cs.wikisource.org/wiki/Z%C3%A1kon_o_sdr%C5%BEov%C3%A1n%C3%AD_ob%C4%8Dan%C5%AF#cite_ref-pozn5_4-0
<http://www.dnm-praha.eu/MENSINY/Ruska>
<http://elim-aj.web-box.ru/>
<http://katedry.ped.muni.cz/rustina/ruske-centrum/o-ruskem-centru>
<http://kazaki.cz/>
<http://kozacivltavy.kazaki.cz/>
<http://www.mezikulturnidialog.cz/>
<http://migraceonline.cz/>
http://www.mzv.cz/moscow/cz/vzajemne_vztahy/historie_cesko_ruskych_vztahu/rozhovor_o_ruske_mezivalecne_emigraci_v.html
<http://www.pragueout.cz/articles/rusky-hudebni-salon?&tisk=1>
<http://www.radio.cz/cz/rubrika/historie/osudy-ruske-emigrace-v-ceskoslovensku>
<http://www.rcvkf.cz/>
<http://www.rkos.wz.cz/>
<http://www.ruskecentrum.zcu.cz/>
<http://www.ruslo.cz/>
<http://www.shonert.com/cz/reperto-r/421-rusk-hudebn-salon>
<http://www.slovanskyvyborcr.cz/>
<http://www.spnv.cz/>
<http://spolmc.sweb.cz/>
<http://sudaruska.webnode.cz/>
<http://www.ukp98.cz/unl/org/Ostatni/ocag.htm>
<http://www.vlada.cz/cz/ppov/rnm/nm-rusove-6645/>

PŘÍLOHA

KONTAKTY

ASOCIACE RUSKÝCH SPOLKŮ V ČESKÉ REPUBLICE (АССОЦИАЦИЯ РУССКИХ ОБЩЕСТВ В ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ)

Adresa: Bašty 416/8, Brno 602 00
Telefon: +420 542 217 667; +420 776 761 320
E-mail: info@aruso.eu

BARD KLUB PRAHA (БАРД-КЛУБ ПРАГА)

Telefon: +420 602 287 530
E-mail: bardclub@seznam.cz
Web: <http://www.bardclub.cz/>

CENNĚJŠÍ NEŽ PERLA (ДРАГОЦЕННЕЙ ЖЕМЧУГА)

Adresa: Vocelova 3, Praha 2
Telefon: +420 774 505 304
E-mail: cenperla@gmail.com
Web: <http://cennejsinezperla-ru.blogspot.cz/>; <http://cennejsinezperla.cz/>

CENTRUM RUSKÉ DIASPORY V ČESKÉ REPUBLICE (ЦЕНТР РУССКОЙ ДИАСПОРЫ В ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ)

Adresa: Mokrá 60, 664 04 Mokrá-Horákov
E-mail: ruskadiaspora-centrum@seznam.cz
Web: <http://centrum-ruske-diaspory.webnode.cz/o-nas/>

ČESKO-RUSKÁ SPOLEČNOST (ЧЕШСКО-РУССКОЕ ОБЩЕСТВО В ЧР)

Adresa: V Závětrí 4; 170 00 Praha 7
Telefon: 266 791 700; 266 791 704
Fax: 266 711 216
E-mail: spnv@spnv.cz; spnv@seznam.cz
Web: <http://www.spnv.cz/>

FOLKLORNÍ SDRUŽENÍ PŘÁTEL RUSKÉ A UKRAJINSKÉ KULTURY SUDARUŠKA (СУДАРУШКА)

Telefon: +420 777 072 433
E-mail: kmichajl@seznam.cz
Web: <http://sudaruska.webnode.cz/>

KOORDINAČNÍ RADA RUSKÝCH KRAJANŮ V ČESKÉ REPUBLICE (КООРДИНАЦИОННЫЙ СОВЕТ РОССИЙСКИХ СООТЕЧЕСТВЕННИКОВ В ЧЕХИИ)

Adresa: Na Zátorce 14, 160 00 Praha 6
E-mail: www.ksrs2010@seznam.cz
Web: <http://ksros.eu/>

KOVČEG-ARCHA (КОВЧЕГ-АРХА)

Adresa: Chelčického 2165/7, 415 01 Teplice

MEZINÁRODNÍ KULTURNÍ INSTITUT KLÍČ (МЕЖДУНАРОДНЫЙ КУЛЬТУРНЫЙ ИНСТИТУТ КЛЮЧ)

Adresa: Chelčického 1242/2, Pražské Předměstí, 500 02 Hradec Králové

Telefon: +420 775 543 425

E-mail: evsina.anna@klic-mki.org; koten.martin@klic-mki.org; skodova.gabriela@klic-mki.org

Web: <http://klic-mki.org/>

MLÁDEŽNICKÉ SDRUŽENÍ ARTEK (АРТЕК)

Adresa: Vocelova 602/3, 120 00 Praha 2

Telefon: +420 776 017 319

E-mail: ask@artek.cz; director@artek.cz

Web: <http://www.artek.cz/>

OBERIG (ОБЕРИГ)

Adresa: Horova 1206/8, 400 01 Ústí nad Labem

Telefon: 475 205 721

OBCHODNĚ-KULTURNÍ CENTRUM ARBAT (ТОРГОВО-КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР АРБАТ)

Adresa: Opletalova 39, 110 00 Praha 1

E-mail: info@russianshop.cz

Web: <http://www.russianshop.cz/>

OČAG, SDRUŽENÍ KRAJANŮ ZEMĚ ROSSIJSKÉ (ОЧАГ)

Adresa: Obvodová 5, 400 07 Ústí nad Labem

Telefon.: 47 550 71 20, 723 755 612

ONI BYLI PRVNÍ (ОНИ БЫЛИ ПЕРВЫЕ)

Adresa: Ruská 68, Praha 10, 10100

OSTRAVSKÝ RUSKÝ DŮM (ОСТРАВСКИЙ РУССКИЙ ДОМ)

Adresa: Havlíčkovy nábřeží 2728/38, 70200 Ostrava

Telefon: +420 721 576 439

E-mail: galynina.tamara@gmail.com

PRAGMATIKI (ПРАГМАТИКИ)

Telefon: +420 739 545 278

E-mail: info@pragmatiki.org

Web: <http://www.pragmatiki.org/>

PRAŽSKÁ INSPIRACE (ПРАЖСКАЯ ИНСПИРАЦИЯ)

Telefon: + 420 773 312 388

E-mail: rudnitskaya.anna@gmail.com

Web: <http://prazskainspirace.cz/lang/cz/>

RUSKÁ OBČINA (РУССКАЯ ОБЩИНА)

Adresa: Voskovicova 1075/49, Hlubočepy, 152 00 Praha

RUSKÉ CENTRUM (РУССКИЙ ЦЕНТР)

RUSKÉ CENTRUM V PLZNI (РУССКИЙ ЦЕНТР В ГОРОДЕ ПЛЪЗЕНЬ)

Adresa: Univerzitní 22, 306 14 Plzeň; Areál Západočeské univerzity, Plzeň-Bory
Telefon: +420 377 635 213; +420 377 635 207
E-mail: klausova@ujp.zcu.cz; golotvav@ujp.zcu.cz
Web: <http://www.ruskecentrum.zcu.cz/cs-rc.php>

RUSKÉ CENTRUM V BRNĚ (РУССКИЙ ЦЕНТР В ГОРОДЕ БРНО)

Adresa: Katedra ruského jazyka a literatury PdF MU; Poříčí 9; Brno 603 00
Telefon: +420 549 49 7776
E-mail: rytirova@ped.muni.cz
Web: <http://katedry.ped.muni.cz/rustina/ruske-centrum/o-ruskem-centru>

RUSKÉ KULTURNĚ OSVĚTOVÉ SDRUŽENÍ NA MORAVĚ (РУССКОЕ КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТITEL'NOE OBYČESTVO V MORAVII)

Adresa: Křenová 38, Brno, 602 00
Telefon: +420 544 252 022; +420 737 687 559
E-mail: ljubov@email.cz
Web: <http://www.rkos.wz.cz/>

RUSKÉ STŘEDISKO VĚDY A KULTURY (РОССИЙСКИЙ ЦЕНТР НАУКИ И КУЛЬТУРЫ В ПРАГЕ)

Adresa: Na Zátorce 16, Praha-6, st. m. Hradčanská
Telefon: +420 233 370 479
E-mail: center@rsvk.cz; info@rsvk.cz; kultura@rsvk.cz; kurzy@rsvk.cz
Web: <http://rsvk.cz/cs/>

RUSKO-ČESKÉ VĚDECKÉ A KULTURNÍ FÓRUM (РОССИЙСКО-ЧЕШСКИЙ НАУЧНО-КУЛЬТУРНЫЙ ФОРУМ)

Adresa: Sokolská 21, 702 00 Ostrava
Telefon: +420 596 112 261
Fax: +420 596 112 262
E-mail: info@rcvkf.cz
Web: <http://www.rcvkf.cz/>

RUSKÝ HUDEBNÍ SALON (РУССКИЙ МУЗЫКАЛЬНЫЙ САЛОН)

Adresa: V Závětrí 1036/4 , 170 00 Praha 7
Telefon: +420 604 520 071
E-mail: alex.shonert@gmail.com

RUSKÝ KLUB (РУССКИЙ КЛУБ)

Adresa: Dvořákova 189/4, České Budějovice 6 37001
Telefon: +420 387 415 073; +420 776 860 392

RUSKÝ KULTURNÍ SVAZ PRAHA (РУССКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ СОЮЗ ПРАГА)

Adresa: Vocelova 602/3, Praha, 12000
E-mail: ruska.kultura@seznam.cz

SDRUŽENÍ KRAJANŮ A PŘÁTEL RUSKÉ TRADICE V ČR (РУССКАЯ ТРАДИЦИЯ)

Adresa: Vocelova 3; 120 00 Praha 2

Telefon: 221 419 830

E-mail: ruslo@ruslo.cz

Web: <http://ruslo.cz/>

SPOLEČNOST MARINY CVĚTAJEVOVÉ (ОБЩЕСТВО МАРИНЫ ЦВЕТАЕВОЙ)

Telefon: +420 284 824 601

E-mail: andrea@gruntovi.cz

Web: <http://spolmc.sweb.cz/index1.htm>

SVAZ RUSKOJAZYČNÝCH SPISOVATELŮ V ČESKÉ REPUBLICE (СОЮЗ РУССКОЯЗЫЧНЫХ ПИСАТЕЛЕЙ В ЧЕШСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ)

Adresa: Janského 2509, Praha 5, 155 00

Telefon: + 420 602 395 669

E-mail: lev50@seznam.cz; lev50@list.ru

Web: <http://www.literator.cz>

VŠEKOZÁCKÝ SVAZ ČESKÝCH ZEMÍ A SLOVENSKA (ВСЕКАЗАЧИЙ СОЮЗ ЧЕШСКИХ ЗЕМЕЛЬ И СЛОВАКИИ)

Adresa: Poupětova 869/10, 170 00 Praha – Holešovice

Telefon: +420 777 181 963

E-mail: info@kazaki.cz; Dzyuba@kazaki.cz

Web: <http://kazaki.cz/>

VYSLANECKÁ TROJICKÁ KOZÁCKÁ STANICE V PRAZE (КАЗАЧЬЯ ПОСОЛЬСКАЯ СТАНИЦА ТРОИЦКАЯ)

Adresa: Počernická 331/90, 108 00 Praha 108, Malešice